EUROPERSPEKTYWY

Raport pokonferencyjny

Forum Transformacji Gospodarczej Śląska 2026

9 771896 335700 4 00168
9771896335700400168

WYDANIE BEZPŁATNE

DOBRZY W RELACJE

FUNDACJA EUROPERSPEKTYWY

Od 20 lat tworzymy przestrzeń dialogu,
współpracy i rozwoju.
Łączymy ludzi, biznes, samorząd, naukę i kulturę.

Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Śląskiego

Województwo Śląskie

SPIS TREŚCI

EDYTORIAL ..... 4 — 6

ŚLĄSK PO TRANSFORMACJI. REGION, KTÓRY NAUCZYŁ SIĘ ZMIANY

▸ BARBARA SADKOWSKA, ROBERT PILSZAK

WPROWADZENIE ..... 8 — 11

FORUM TRANSFORMACJI GOSPODARCZEJ ŚLĄSKA 2026

▸ FUNDACJA EUROPERSPEKTYWY

PANEL PIERWSZY ..... 12 — 16

TRANSFORMACJA REGIONU

▸ LUDZIE, INSTYTUCJE I KIERUNKI ROZWOJU

PODSUMOWANIE PANELU PIERWSZEGO 21

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI PŁYNĄCE Z DYSKUSJI

▸ WIZJA. INWESTYCJE. DYWERSYFIKACJA. LUDZIE. WSPÓŁPRACA

PANEL DRUGI ..... 22 — 25

FILARY PRZYSZŁOŚCI ŚLĄSKA

▸ BEZPIECZEŃSTWO I NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

RÉSUMÉ ..... 30 — 31

10 NAJWAŻNIEJSZYCH WNIOSKÓW Z FORUM TRANSFORMACJA ŚLĄSKA 2026

▸ REKOMENDACJE

WYSTĄPIENIA PRELEGENTÓW

PIOTR USZOK

»ALBO ZMIANĘ PRZEWIDZIMY I SIĘ DO NIEJ PRZYGOTUJEMY, ALBO NAS ZASKOCZY I ZNISZCZY« 17

JAROSŁAW WIESZOŁEK, SRK SA

NARZĘDZIA REALNEGO WSPARCIA PROCESU TRANSFORMACJI GOSPODARCZEJ REGIONU 18

EWA LIPKA, KSSE SA

W 2026 R. KATOWICKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA OBCHODZI 30-LECIE DZIAŁALNOŚCI 20

JANUSZ MICHAŁEK, TOWARZYSTWA BIZNESOWE SA

PRZEDSIĘBIORCY MAJĄ DO DYSPOZYCJI WIELE INSTRUMENTÓW WSPIERAJĄCYCH ROZWÓJ INWESTYCJI 26

ZYGMUNT ŁUKASZCZYK, POLITECHNIKA ŚLĄSKA

KSZTAŁCENIE KADR DLA NOWOCZESNEGO PRZEMYSŁU 27

JOANNA PAULY, ŁUKASIEWICZ – INSTYTUT METALI NIEŻELAZNYCH

„PRZEDSIĘBIORCA PRZYCHODZI Z KONKRETNYM WYZWANIEM, A MY WSPÓLNIE SZUKAMY ROZWIĄZANIA" 28

PIOTR ROSIKOWSKI, PONAR WADOWICE SA

POSZUKIWANIE NOWYCH OBSZARÓW ZASTOSOWANIA WŁASNYCH KOMPETENCJI 29

PREZENTACJE

FUNDACJA EUROPERSPEKTYWY. DOBRZY W RELACJE

ŁĄCZYMY LUDZI, BIZNES, SAMORZĄD, NAUKĘ I KULTURĘ 2

BYD – ICS MOTO

PRZYSZŁOŚĆ TWOJEGO BIZNESU MA NOWY NAPĘD 7

SPÓŁKA RESTRUKTURYZACJI KOPALŃ SA

DWADZIEŚCIA LAT ZMIAN NA ŚLĄSKU. TRANSFORMACJA, KTÓRA TWORZY NOWE MOŻLIWOŚCI 19

ML SYSTEM SA

TECHNOLOGIA, KTÓRA ZAMIENIA ELEMENTY KONSTRUKCYJNE BUDYNKÓW W WYDAJNE ELEKTROWNIE ... 32 — 33

KATOWICKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA SA

OD 30 LAT WSPÓLNIE INWESTUJEMY W PRZYSZŁOŚĆ! 36

BYD ICS MOTO - GLIWICE, OPOLE

ELEKTROMOBILNOŚĆ MA ŚLĄSKI ADRES 39

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE - REGION MOŻLIWOŚCI

BUSINESS IN SILESIA 40

Read us on ISSUU

FUNDACJA EUROPERSPEKTYWY

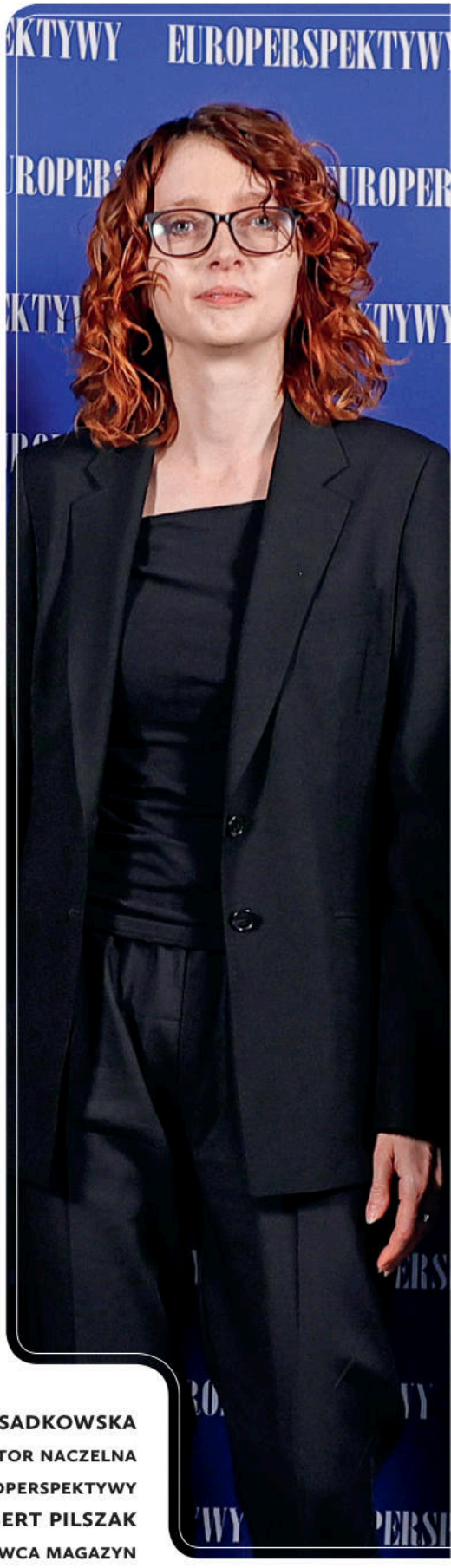
UL. KOCHANOWSKIEGO 11, 40-035 KATOWICE • TEL./FAX +48 32 205 61 21

www.europerspektywy.eu • e-mail: redakcja@europerspektywy.eu

WYDAWCA: ROBERT PILSZAK • REDAKTOR NACZELNA: DR BARBARA SADKOWSKA

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE. REPRODUKCJA TREŚCI ZA WYŁĄCZNĄ ZGODĄ WYDAWCY

Śląsk po transformacji. Region, który nauczył się zmiany

Transformacja Śląska nie jest już wyłącznie opowieścią o zamykanych kopalniach, restrukturyzacji przemysłu i poszukiwaniu nowych funkcji dla terenów poprzemysłowych.

Dziś coraz wyraźniej widać, że była to zmiana znacznie szersza – gospodarcza, społeczna, przestrzenna i mentalna. O tym, jak zmieniał się region w ostatnich dwóch dekadach i przed jakimi wyzwaniami stoi obecnie, rozmawiali uczestnicy Forum Transformacji Gospodarczej Śląska.

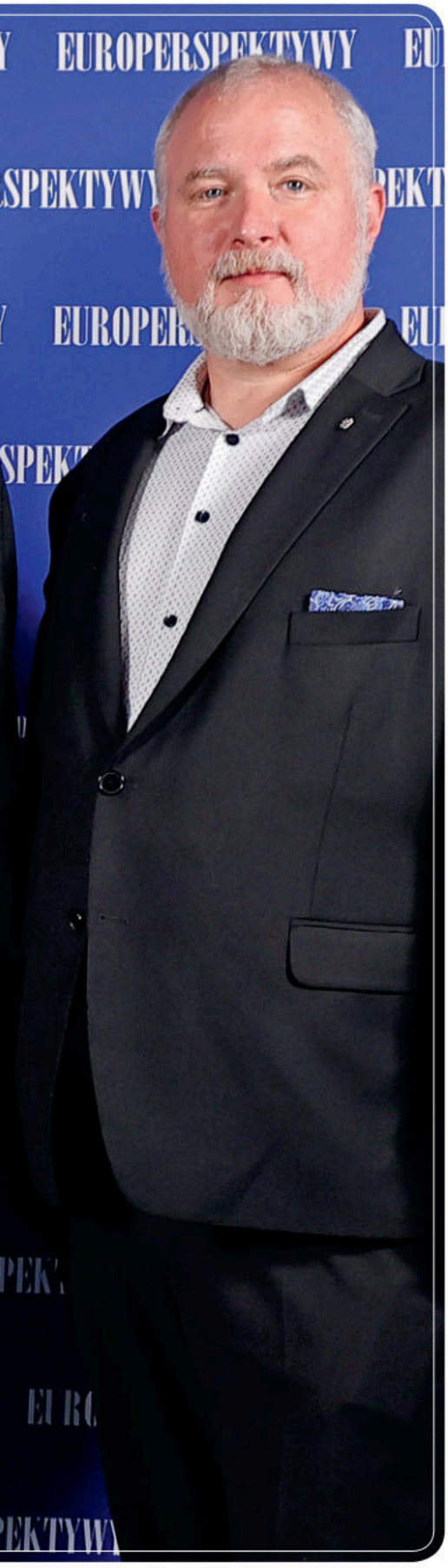
Punktem wyjścia do dyskusji była perspektywa ostatnich 20 lat. To właśnie dwie dekady temu Śląsk znajdował się w szczególnie trudnym momencie. Restrukturyzacja przemysłu oznaczała likwidację kolejnych zakładów pracy, zmianę funkcji całych dzielnic i miast oraz konieczność odpowiedzi na pytanie, co może zastąpić gospodarkę opartą przez dziesięciolecia na górnictwie i przemyśle ciężkim.

Jednym z najbardziej wyrazistych przykładów tej zmiany są Katowice. Decyzje podejmowane pod koniec lat 90. i na początku XXI wieku nie zawsze były oczywiste ani popularne. Zamknięcie kopalń znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie centrum miasta oznaczało nie tylko problem gospodarczy, ale również konieczność znalezienia dla tych terenów zupełnie nowej funkcji. W przypadku Katowic odpowiedzią stało się m.in. postawienie na kulturę, wydarzenia i funkcje metropolitalne. Dawne tereny przemysłowe zaczęły otrzymywać nowe życie, a miasto konsekwentnie budowało swoją pozycję jako miejsca ważnych wydarzeń gospodarczych, kulturalnych i społecznych. Strefa Kultury stała się jednym z najbardziej rozpoznawalnych symboli tej zmiany. Istotne było jednak nie tylko samo zagospodarowanie konkretnego terenu. Równie ważna okazała się zmiana sposobu myślenia o mieście i jego przyszłości.

OD LIKWIDACJI DO TWORZENIA NOWYCH FUNKCJI

Transformacja nie zakończyła się wraz z zamknięciem kopalń. W wielu miejscach dopiero wtedy zaczęła się najtrudniejsza część procesu – znalezienie dla terenów poprzemysłowych nowych zastosowań.

BARBARA SADKOWSKA
REDAKTOR NACZELNA
MAGAZYNU EUROPERSPEKTYWY
ROBERT PILSZAK
WYDAWCA MAGAZYN

Dobrze pokazuje to ewolucja roli Spółki Restrukturyzacji Kopalń. Instytucja, której podstawowym zadaniem było początkowo prowadzenie procesów likwidacyjnych, coraz częściej staje się uczestnikiem przygotowania terenów pod nowe inwestycje. Nieruchomości po kopalniach przestają być postrzegane wyłącznie jako pozostałość po zakończonej działalności. Mogą stać się zasobem, który uruchamia kolejne projekty gospodarcze.

To ważna zmiana również z punktu widzenia samorządów. Gminy górnicze otrzymują możliwość wykorzystania terenów, które przez dziesięciolecia były związane z jedną funkcją gospodarczą. Ich ponowne zagospodarowanie wymaga jednak nie tylko odpowiednich gruntów, ale także infrastruktury, dostępu do energii, wody, transportu i kapitału. Dlatego skuteczna transformacja coraz bardziej zależy od współpracy wielu instytucji.

OD AUTOMOTIVE DO NOWYCH TECHNOLOGII

Drugim ważnym elementem przemian była zmiana struktury inwestycji. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna przez lata była silnie kojarzona przede wszystkim z sektorem motoryzacyjnym. Inwestycje takich firm jak Opel czy Isuzu odegrały ogromną rolę w budowaniu nowoczesnej gospodarki regionu i tworzeniu miejsc pracy.

Dziś obraz ten jest znacznie bardziej złożony. Śląsk przyciąga inwestycje związane z lotnictwem, nowoczesnymi technologiami, centrami danych, automatyką, badaniami i rozwojem, a także sektorem obronnym. To naturalny kolejny etap transformacji – odejście od modelu opartego na jednej dominującej specjalizacji w kierunku gospodarki bardziej zróżnicowanej.

Nie oznacza to jednak odejścia od przemysłu. Przeciwnie. Przyszłość Śląska nadal będzie w dużej mierze związana z produkcją, ale coraz częściej będzie to produkcja wymagająca zaawansowanych technologii, wysoko wykwalifikowanych pracowników i silnego zaplecza badawczo-rozwojowego.

NAJWIĘKSZYM KAPITAŁEM SĄ KOMPETENCJE

W dyskusji o przyszłości regionu szczególnie mocno wybrzmiał wątek ludzi. Śląsk posiada coś, czego nie da się szybko zbudować ani kupić – wieloletnie doświadczenie przemysłowe, kulturę techniczną i kadry, które potrafią pracować w wymagającym środowisku produkcyjnym.

To właśnie kompetencje mogą w kolejnych latach zdecydować o przewadze konkurencyjnej regionu. Dlatego transformacja gospodarcza coraz silniej łączy się z transformacją systemu edukacji i nauki.

Politechnika Śląska rozwija kierunki odpowiadające na nowe potrzeby gospodarki i bezpieczeństwa, m.in. związane ze sztuczną inteligencją, analizą danych, bezpieczeństwem publicznym czy systemami obronności. Z kolei instytuty badawcze coraz częściej pełnią rolę pośrednika między światem nauki a przedsiębiorstwami – nie tylko prowadząc badania, ale także pomagając firmom rozwiązywać konkretne problemy technologiczne.

To szczególnie istotne w sytuacji, gdy przewaga konkurencyjna coraz częściej wynika nie z samego posiadania fabryki, lecz z możliwości szybkiego opracowania i wdrożenia nowego rozwiązania.

Kolejnego etapu transformacji nie da się przeprowadzić w pojedynkę.

TRANSFORMACJA W STRONĘ BEZPIECZEŃSTWA

Ostatnie lata przyniosły również zmianę perspektywy na bezpieczeństwo gospodarcze. Wojna w Ukrainie, napięcia geopolityczne, problemy z łańcuchami dostaw oraz rosnąca konkurencja technologiczna sprawiły, że bezpieczeństwo stało się jednym z najważniejszych elementów polityki gospodarczej.
Dla Śląska może to być jednocześnie wyzwanie i szansa.
Region posiada przemysł, zaplecze techniczne, uczelnie, instytuty badawcze oraz przedsiębiorstwa, które mogą wykorzystywać swoje dotychczasowe kompetencje w nowych sektorach. Dobrym przykładem jest przemysł obronny. Firmy, które przez lata rozwijały rozwiązania dla górnictwa czy przemysłu ciężkiego, mogą wykorzystywać część tych kompetencji w produkcji dla sektora bezpieczeństwa.

Nie chodzi przy tym o całkowitą zmianę profilu działalności. Bardziej perspektywiczne okazuje się wykorzystanie istniejących technologii i kompetencji w kilku różnych branżach. Model „multi-use", czyli rozwiązań możliwych do zastosowania w wielu sektorach, może być jednym z kierunków rozwoju śląskiego przemysłu.

ŚLĄSK POTRZEBUJE WSPÓŁPRACY

Jednym z najważniejszych wniosków płynących z konferencji było przekonanie, że kolejnego etapu transformacji nie da się przeprowadzić w pojedynkę. Inwestor potrzebuje przygotowanego terenu, infrastruktury i kadr. Samorząd potrzebuje partnerów, którzy pomogą zagospodarować dostępne zasoby. Instytucje rozwoju muszą skutecznie łączyć przedsiębiorców z dostępnymi instrumentami finansowania. Uczelnie i instytuty badawcze powinny odpowiadać na rzeczywiste potrzeby gospodarki.
Dopiero połączenie tych elementów tworzy środowisko, w którym mogą powstawać nowe inwestycje i miejsca pracy.
Dlatego przyszłość Śląska będzie w dużej mierze zależała od jakości współpracy pomiędzy samorządem, biznesem, nauką, administracją rządową i instytucjami odpowiedzialnymi za transformację. Nie chodzi już tylko o to, kto dysponuje konkretnym terenem czy instrumentem finansowym. Kluczowe staje się to, czy różne podmioty potrafią połączyć swoje zasoby wokół wspólnego celu.

PRZED REGIONEM KOLEJNY ETAP

Dwie dekady transformacji pokazały, że Śląsk potrafi się zmieniać. Nie oznacza to jednak, że proces został zakończony.
Przed regionem pozostają pytania o przyszłość energetyki, wykorzystanie terenów pogórniczych, zatrzymanie młodych ludzi, rozwój nowoczesnego przemysłu, bezpieczeństwo surowcowe i technologiczne oraz sposób finansowania kolejnych inwestycji.
Zmienia się również otoczenie, w którym te decyzje będą podejmowane. Skończył się czas względnej stabilności, w którym można było planować rozwój w perspektywie wielu lat bez uwzględniania gwałtownych zmian geopolitycznych. Dziś odporność gospodarki jest równie ważna jak jej konkurencyjność.
Śląsk ma jednak solidne podstawy, aby wejść w ten kolejny etap z własnym potencjałem. Ma przemysł, doświadczenie, infrastrukturę, uczelnie, instytuty badawcze, przedsiębiorców i – co szczególnie istotne – ludzi, którzy przez ostatnie dekady wielokrotnie udowadniali, że potrafią odnaleźć się w zmieniających się warunkach.
Transformacja nie jest więc dla Śląska jednorazowym projektem, który można uznać za zakończony. Jest procesem, który będzie trwał. Pytanie nie brzmi już, czy region będzie się zmieniał. To jest pewne. Kluczowe jest to, czy Śląsk będzie potrafił tę zmianę przewidywać, świadomie nią zarządzać i wykorzystywać ją do budowania swojej pozycji na kolejne dekady.

BYD | ICS moto

PRZYSZŁOŚĆ TWOJEGO BIZNESU
MA NOWY NAPĘD

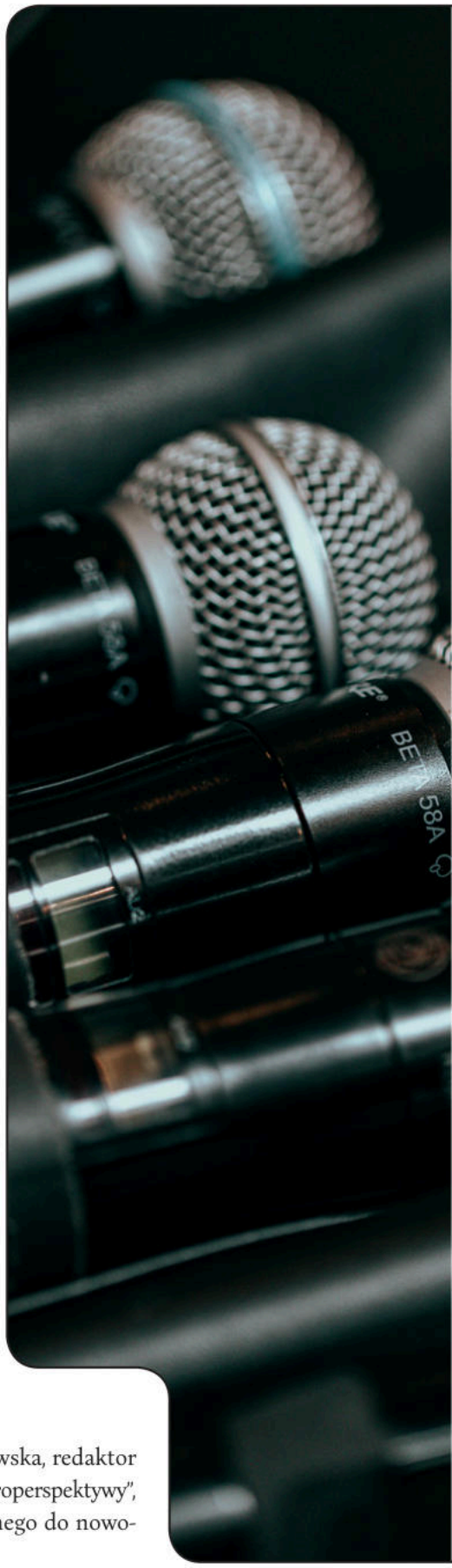

ODWIEDŹ NASZE SALONY
I POCZUJ TECHNOLOGIĘ BYD ZA KIEROWNICĄ

BYD ICS moto Gliwice
ul. Łabędzka 26
44-121 Gliwice

BYD ICS moto Opole
ul. Wrocławska 152/154
45-837 Opole

Forum Transformacji Gospodarczej Śląska 2026

Jak skutecznie przeprowadzić transformację gospodarczą regionu? W jaki sposób wykorzystać potencjał terenów poprzemysłowych? Czy śląskie przedsiębiorstwa są gotowe wejść do sektora obronnego i technologii dual use? Odpowiedzi na te pytania poszukiwali uczestnicy Forum Transformacji Gospodarczej Śląska 2026.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Fundację Europerspektywy. Forum zgromadziło przedstawicieli biznesu, nauki, instytucji publicznych oraz ekspertów zajmujących się rozwojem regionalnym i nowoczesnymi technologiami.

DWADZIEŚCIA LAT MAGAZYNU EUROPERSPEKTYWY, DWADZIEŚCIA LAT TRANSFORMACJI REGIONU

Otwarcie wydarzenia miało szczególny charakter. Organizatorzy – Barbara Sadkowska, redaktor naczelna magazynu oraz Robert Pilszak, wydawca – przypomnieli historię magazynu „Europerspektywy", który przez dwie dekady przeszedł drogę od tradycyjnego wydawnictwa drukowanego do nowoczesnego medium multimedialnego.

Zwrócili również uwagę, że organizacja **FORUM TRANSFORMACJI GOSPODARCZEJ** Śląska 2026 przez Fundację Europerspektywy stanowi naturalną realizację jej celów statutowych związanych z budowaniem dialogu pomiędzy biznesem, samorządem, nauką i organizacjami społecznymi. Przez 20 lat „Europerspektywy" uczestniczyły w najważniejszych wydarzeniach gospodarczych, samorządowych i biznesowych regionu, relacjonując proces przemian zachodzących w województwie śląskim. To doświadczenie pozwoliło stworzyć przestrzeń do rozmowy nie tylko o zmianach, jakie zaszły na Śląsku, ale przede wszystkim o jego przyszłości, nowych kierunkach rozwoju oraz wyzwaniach, które będą kształtować region w kolejnych latach.

Historia „Europerspektyw" stała się symbolicznym punktem wyjścia do rozmowy o przemianach zachodzących na Śląsku. Minione dwie dekady pokazały skalę transformacji gospodarczej, społecznej i wizerunkowej regionu, jednak głównym celem Forum było spojrzenie w przyszłość oraz dyskusja o tym, jak skutecznie wykorzystać potencjał województwa śląskiego, wzmacniać jego konkurencyjność oraz budować warunki do dalszego rozwoju gospodarczego i społecznego.

TRANSFORMACJA REGIONU – LUDZIE, INSTYTUCJE I KIERUNKI ROZWOJU

Pierwszy panel dyskusyjny Forum Transformacji Gospodarczej Śląska 2026 poświęcono przemianom województwa śląskiego w ostatnich dwóch dekadach. W rozmowie udział wzięli:

- **EWA LIPKA,**
  wiceprezes Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.
- **PIOTR USZOK,**
  prezydent Katowic w latach 1998–2014
- **JAROSŁAW WIESZOŁEK,**
  prezes Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A.

Dyskusja pokazała, jak bardzo zmienił się model rozwoju regionu – od gospodarki opartej głównie na górnictwie i przemyśle ciężkim do bardziej zróżnicowanej struktury gospodarczej, wykorzystującej nowoczesne technologie, usługi oraz kapitał intelektualny.

Paneliści zgodnie podkreślali, że jednym z najważniejszych wyzwań najbliższych lat będzie dalsza dywersyfikacja gospodarki regionu oraz umiejętne wykorzystanie środków dostępnych w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

DYWERSYFIKACJA GOSPODARKI I POTENCJAŁ SEKTORA OBRONNEGO

Drugi panel zorganizowany podczas Forum Transformacji Gospodarczej skoncentrował się na możliwościach rozwoju śląskich przedsiębiorstw w sektorze obronnym oraz technologiach podwójnego zastosowania (dual use).

W debacie uczestniczyli:

- **PROF. ZYGMUNT ŁUKASZCZYK,**
  dyrektor Centrum Kształcenia Inżynierów Politechniki Śląskiej w Rybniku
- **DR JANUSZ MICHAŁEK,**
  wiceprezes Towarzystw Biznesowych S.A.

JOANNA PAULY,
dyrektor Departamentu Zarządzania Projektami w Łukasiewicz – Instytucie Metali Nieżelaznych
PIOTR ROSIKOWSKI, DYREKTOR
Centrum Badawczo-Rozwojowego PONAR Wadowice

Jednym z głównych tematów była możliwość wykorzystania kompetencji przemysłowych wypracowanych przez śląskie firmy w sektorze górniczym i ciężkim na potrzeby przemysłu obronnego. Eksperci zgodnie zaznaczali, że wejście do branży obronnej nie jest procesem łatwym. Wymaga spełnienia rygorystycznych norm jakościowych, uzyskania odpowiednich certyfikacji oraz gotowości do realizacji inwestycji o długim okresie zwrotu.

WALCOWNIA CYNKU SYMBOLEM UDANEJ TRANSFORMACJI

Forum Transformacji Gospodarczej Śląska 2026 zakończyło wystąpienie Ewy Mackiewicz, dyrektor Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia. Podkreśliła ona symboliczne znaczenie miejsca, w którym odbyło się wydarzenie. Dawny zakład przemysłowy, pełniący dziś funkcję muzealną i edukacyjną, jest jednym z najbardziej widocznych przykładów skutecznej transformacji regionu.
Po części merytorycznej uczestnicy kontynuowali rozmowy podczas networkingu oraz mogli zwiedzić jubileuszową wystawę prezentującą wszystkie wydania magazynu „Europerspektywy" z ostatnich dwudziestu lat.
FORUM TRANSFORMACJI GOSPODARCZEJ Śląska 2026 pokazało, że region posiada nie tylko bogate doświadczenia związane z transformacją przemysłową, ale również potencjał do budowania nowych specjalizacji opartych na innowacjach, zaawansowanych technologiach i sektorze obronnym. Wnioski płynące z debat jednoznacznie wskazywały, że przyszłość Śląska będzie opierać się na dywersyfikacji, współpracy oraz umiejętnym wykorzystaniu istniejących kompetencji przemysłowych i naukowych.
FORUM TRANSFORMACJI GOSPODARCZEJ Śląska 2026 zostało zorganizowane przez Fundację Europerspektywy. Partnerem Strategicznym wydarzenia było Województwo Śląskie. Partnerami Forum były: Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., BYD ICS moto Gliwice, Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A., MOKATE, Whisky & Spirit House, Catering Arts oraz Muzeum Hutnictwa Cynku: Walcownia. Patronat medialny nad wydarzeniem objęło Radio Katowice. Forum odbyło się w przestrzeni Walcowni Cynku w Katowicach, której gospodarzem jest Fundacja Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego Śląska.

PARTNER STRATEGICZNY

Wydarzenie zostało dofinansowane z budżetu Samorządu Województwa Śląskiego.

Piotr Uszok • Absolwent Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (Wydział Elektrotechniki, Automatyki i Elektroniki). W KWK „Murcki" awansował do stopnia nadsztygara. Samorządowiec. Prezydent miasta Katowice (1998–2014). Autor rewitalizacji terenów po KWK Katowice – obecnie Strefa Kultury. Kierował zarządami Związku Miast Polskich i Unii Metropolii Polskich. Honorowy obywatel Katowic (2022). Członek organów nadzorczych (m.in. Silesia Nova SA).

Ewa Lipka • Absolwentka Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach i studiów MBA w Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej. Rzecznik prasowy i kierownik biura prezydenta miasta Katowice. Członek Zarządu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej SA – wiceprezes kierująca Podstrefą Tyską.

Jarosław Wieszołek • Absolwent Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Akademii Ekonomicznej w Katowicach i Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie (MBA). Związany z jednostkami samorządów miejskich, podmiotami gospodarczymi województwa śląskiego, ośrodkami leczniczymi i uzdrowiskowymi. Od 2024 r. kieruje Zarządem, Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Zasiada w Radzie Nadzorczej KSSE SA

Barbara Sadkowska • Absolwentka Uniwersytetu Śląskiego. Redaktor naczelny magazynu Europerspektywy, wiceprezes Zarządu Fundacji Europersektywy. Specjalizuje się w komunikacji medialnej, redakcji merytorycznej i tworzeniu treści o charakterze biznesowym i społecznym. Od ponad dziesięciu lat związana z branżą medialną.

Pierwszy panel konferencji „Transformacja przemysłu Śląska – dywersyfikacja działalności przedsiębiorstw w kierunku sektora obronnego" poświęcony był doświadczeniom ostatnich dwóch dekad oraz analizie zmian, które ukształtowały współczesny obraz województwa śląskiego. W dyskusji uczestniczyli: Piotr Uszok, prezydent Katowic w latach 1998–2014, Ewa Lipka, wiceprezes Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz Jarosław Wieszołek, prezes Spółki Restrukturyzacji Kopalń.
Rozmowa koncentrowała się wokół pytania, jak zmienił się region w ciągu ostatnich 20 lat, jakie decyzje miały największy wpływ na jego rozwój oraz jakie wyzwania stoją przed Śląskiem w kolejnym etapie transformacji gospodarczej.

KATOWICE JAKO PRZYKŁAD ODWAGI W PODEJMOWANIU DECYZJI

Piotr Uszok, który kierował Katowicami w okresie najbardziej intensywnych przemian gospodarczych, zwrócił uwagę, że transformacja jest procesem nieuniknionym, a rolą liderów jest odpowiednio wcześnie dostrzegać nadchodzące zmiany i przygotowywać na nie swoje miasta oraz regiony. Wspominając początki swojej prezydentury w 1998 roku, wskazał, że Katowice znalazły się wówczas w wyjątkowo trudnym momencie. Restrukturyzacja przemysłu oznaczała likwidację zakładów funkcjonujących przez dziesięciolecia w centrum miasta, w tym kopalni Katowice czy innych obiektów przemysłowych, które przez lata definiowały charakter regionu.
Jednym z najważniejszych wyzwań było znalezienie nowego kierunku rozwoju dla miasta. Jak podkreślał, odpowiedzią stała się zmiana sposobu myślenia o przestrzeni poprzemysłowej i stworzenie nowej funkcji dla terenów po kopalni Katowice. Koncepcja budowy Strefy Kultury – obejmującej m.in. Międzynarodowe Centrum Kongresowe oraz siedzibę Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia – miała być impulsem do zmiany wizerunku miasta i przyciągnięcia nowych wydarzeń, inwestorów oraz gości z kraju i zagranicy.
Dyskusja pokazała, że transformacja wymagała nie tylko inwestycji, ale przede wszystkim odwagi w podejmowaniu decyzji, które w momencie realizacji nie zawsze spotykały się z powszechną akceptacją.

20 lat zmian na Śląsku — od restrukturyzacji przemysłu do nowego modelu gospodarki

NOWA ROLA TERENÓW POGÓRNICZYCH – OD LIKWIDACJI DO AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ

Jarosław Wieszołek, prezes Spółki Restrukturyzacji Kopalń, przedstawił zmianę roli, jaką w procesie transformacji pełni obecnie SRK. Jak wskazał, spółka przeszła drogę od podmiotu kojarzonego przede wszystkim z procesami likwidacyjnymi do aktywnego uczestnika przemian gospodarczych regionu.

Jednym z najważniejszych zadań SRK jest dziś przygotowanie terenów po dawnym przemyśle do nowych funkcji – gospodarczych, inwestycyjnych i społecznych. Nieruchomości będące w zasobie spółki stają się elementem budowania nowych projektów oraz przyciągania przedsiębiorców.

Podczas dyskusji zwrócono uwagę, że odpowiednie zagospodarowanie terenów pogórniczych wymaga ścisłej współpracy pomiędzy SRK, samorządami oraz biznesem. Same grunty nie wystarczą – inwestorzy potrzebują przygotowanych terenów, infrastruktury oraz stabilnego otoczenia instytucjonalnego.

Prezes SRK wskazał również, że aktywizacja terenów należących do spółki już przełożyła się na konkretne efekty gospodarcze. Dzięki nieruchomościom przekazanym przedsiębiorcom oraz samorządom uruchomiono inwestycje o wartości około miliarda złotych.

Ważnym elementem przyszłości regionu będzie dalsze wykorzystanie potencjału terenów poprzemysłowych, szczególnie w kontekście nowych sektorów gospodarki i inwestycji technologicznych.

KATOWICKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA – OD AUTOMOTIVE DO NOWYCH TECHNOLOGII

Ewa Lipka, wiceprezes Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, przedstawiła perspektywę rozwoju inwestycji w regionie oraz zmieniające się oczekiwania przedsiębiorców. Jak podkreśliła, pierwszym etapem rozwoju strefy były przede wszystkim inwestycje zagraniczne w sektorze motoryzacyjnym. To właśnie firmy z branży automotive, takie jak Opel, Isuzu czy później Stellantis, stały się symbolem

Województwo
Śląskie
Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Śląs
KSSE
Katowicka
Specjalna Strefa
Ekonomiczna
30 lat
BYD

SRK
WHISKY
SPIRIT

przemysłowej odbudowy regionu po transformacji gospodarczej lat 90. Obecnie struktura inwestycji jest jednak znacznie bardziej zróżnicowana. Śląsk przyciąga projekty związane z nowoczesnymi technologiami, przemysłem lotniczym, centrami danych oraz działalnością badawczo-rozwojową. Wiceprezes KSSE zwróciła uwagę, że przewaga konkurencyjna regionu wynika dziś przede wszystkim z połączenia kilku elementów: doświadczenia przemysłowego, dostępności terenów inwestycyjnych, rozwiniętej infrastruktury oraz wysokich kompetencji mieszkańców.

Podczas panelu poruszono również temat sektora obronnego jako nowego kierunku rozwoju. Zmiany regulacyjne umożliwiły przedsiębiorstwom działającym w tej branży korzystanie ze wsparcia inwestycyjnego, co otwiera nowe możliwości dla firm posiadających odpowiednie kompetencje technologiczne.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI Z DYSKUSJI

Panel pokazał, że transformacja Śląska nie była jednym procesem, ale sumą wielu działań podejmowanych przez samorządy, instytucje publiczne, przedsiębiorców i mieszkańców.

Panel „Transformacja regionu – ludzie, instytucje i kierunki rozwoju" pokazał, że Śląsk ma za sobą trudny, ale zakończony sukcesem etap zmian. Jednocześnie uczestnicy dyskusji podkreślili, że transformacja nie jest zakończonym procesem – region stoi przed kolejnym wyzwaniem, którym będzie budowa gospodarki jeszcze bardziej innowacyjnej, konkurencyjnej i odpornej na globalne zmiany.

BARBARA SADKOWSKA
REDAKTOR NACZELNA
MAGAZYNU EUROPERSPEKTYWY

Piotr Uszok

Amerykanie mawiają, że dwie rzeczy są pewne: śmierć i podatki. Ja do tej sentencji dodałbym jeszcze trzecią – zmianę. Albo tę zmianę przewidzimy i odpowiednio się do niej przygotujemy, albo nas zaskoczy i zniszczy. Żyjemy w świecie, który nieustannie się zmienia. Dawniej cykle zmian były znacznie dłuższe i przebiegały wolniej. Dzisiaj postęp technologiczny napędza je w niespotykanym dotąd tempie.

Kiedy zostałem prezydentem Katowic w 1998 roku, był to bardzo specyficzny moment dla Śląska. Rozpoczął się okres reform rządu premiera Jerzego Buzka, a region czekała głęboka restrukturyzacja przemysłu. Już rok później zamknięto kopalnię Katowice, położoną w samym centrum miasta. Takich zakładów było znacznie więcej — huta Baildon, kopalnia Gottwald, zakłady w Szopienicach. Stanęliśmy więc przed ogromnym wyzwaniem i zaczęliśmy szukać nowej wizji rozwoju.

Nie było to łatwe. Mój pomysł, przy pełnym szacunku dla przemysłowej historii miasta, polegał na pewnym resecie i próbie pójścia w innym kierunku. Postawiliśmy na kulturę i stworzenie miejsca dla wydarzeń o międzynarodowym znaczeniu, które pozwoliłyby zaistnieć Katowicom nie tylko na mapie Polski, ale także Europy i świata. Tak narodziła się idea Międzynarodowego Centrum Kongresowego.

Oczywiście samo planowanie to jedno, a realizacja to długa i wymagająca droga. Udało się jednak konsekwentnie te założenia wdrożyć. Wydaje mi się, że miasto bardzo się zmieniło, ale zmieniły się nie tylko Katowice. Musimy patrzeć na cały region. Metropolia składa się z kilkunastu miast, z których kilka pełni rolę motorów rozwojowych i bierze odpowiedzialność za rozwój całego obszaru. To sprawa fundamentalna. Dobrze, że powstała Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia. Pytanie pozostaje, czy jej skuteczność jest dziś wystarczająca, by nadal napędzać kolejne etapy zmian w naszym regionie.

Jarosław Wieszołek

Katowice nie są jedynym pozytywnym przykładem transformacji. My również przeszliśmy własną drogę jako Spółka Restrukturyzacji Kopalń. Nasza rola na początku była zupełnie inna – byliśmy przede wszystkim liderem procesów likwidacyjnych. Jednak wraz z postępującą transformacją musieliśmy odpowiadać na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Inaczej wyglądała sytuacja dwadzieścia lat temu, inaczej wygląda dziś. Zmieniły się oczekiwania, potrzeby i możliwości.

W naszych działaniach bardzo często odwołujemy się do tego, co dzieje się w otoczeniu. Interesariusze, którzy decydują o możliwościach finansowania inwestycji, wyznaczają kierunki rozwoju i nie możemy pozostawać na to obojętni. Dlatego tak dużą wagę przykładamy do współpracy z samorządami i przedsiębiorcami. To właśnie tam rodzą się impulsy rozwojowe, a naszym zadaniem jest odpowiednio przygotować proces transformacji.

Jako jeden z największych gestorów nieruchomości w regionie musimy zarządzać nimi w taki sposób, aby jak najlepiej wykorzystać potencjał zewnętrznych inwestorów. Ostatnio podsumowaliśmy efekty tych działań i okazało się, że dzięki nieruchomościom przekazywanym przedsiębiorcom oraz gminom uruchomiono inwestycje o wartości około miliarda złotych. To efekt, o którym mówi się zdecydowanie za rzadko. Reprezentuję podmiot, który nie ma problemu z przekazywaniem nieruchomości, ponieważ za każdą taką decyzją uruchamiane są środki pomocowe pozostające w dyspozycji Zarządu Województwa Śląskiego. Dzięki nim możliwa jest realizacja projektów wybranych w regionalnych programach rozwoju. Nie są to przypadkowe przedsięwzięcia — odpowiadają one na rzeczywiste potrzeby regionu i dlatego warto je wspierać.

Przykładem jest powstający w Katowicach hub technologiczny, ale takich inwestycji jest znacznie więcej. Obejmują one nie tylko projekty gospodarcze, lecz również społeczne, które są równie ważne dla rozwoju gmin. Samorządy realizują swoje ustawowe zadania, a my postrzegamy swoją rolę jako dostawcę nieruchomości, które stają się impulsem do nowych inwestycji i rozwoju lokalnych społeczności.

Bardzo ważną rolę w tym procesie odgrywają gminy górnicze. Są wśród nich takie, które mają odwagę podejmować trudne decyzje i patrzą perspektywicznie. Decyzje dotyczące transformacji nigdy nie były łatwe ani popularne, ale z perspektywy czasu okazały się słuszne. Sztuką jest podejmowanie odważnych decyzji mimo pojawiających się przeciwności i głosów sprzeciwu.

My, jako przedsiębiorstwo górnicze, również takie decyzje podejmujemy. Instrumenty przewidziane w ustawie o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego istnieją od wielu lat, jednak dopiero w ostatnich dwóch latach Spółka Restrukturyzacji Kopalń zaczęła wykorzystywać je na tak szeroką skalę. To pokazuje, że odpowiednio stosowane narzędzia mogą realnie wspierać proces transformacji gospodarczej regionu.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.

20 lat zmian na Śląsku.

Transformacja, która tworzy nowe możliwości

Ostatnie dwie dekady to dla Śląska czas głębokiej przebudowy gospodarczej. Region, którego rozwój przez dziesięciolecia opierał się na górnictwie, konsekwentnie poszukuje dziś kierunku przemian. O powodzeniu tej zmiany decydują jednak nie tylko nowe inwestycje czy napływ nowoczesnych technologii. Równie ważne jest to, co dzieje się z terenami pogórniczymi po zakończeniu wydobycia. To właśnie od sposobu ich zagospodarowania zależy, czy staną się barierą rozwoju, czy impulsem do kolejnych inwestycji.

Jednym z najważniejszych uczestników tego procesu jest **Spółka Restrukturyzacji Kopalń**. Choć jej nazwa wciąż kojarzy się przede wszystkim z wygaszaniem działalności górniczej, rzeczywista rola spółki od kilku lat wykracza daleko poza proces likwidacji kopalń. Dziś **SRK** jest jednym z głównych podmiotów przygotowujących tereny poprzemysłowe do nowego życia. Dzięki nieruchomościom sprzedanym lub przekazanym przez **SRK** uruchomiono już inwestycje o wartości przekraczającej **miliard złotych**. To przedsięwzięcia, które zmieniają gospodarczy krajobraz regionu, od nowoczesnych przestrzeni dla biznesu po inwestycje publiczne, realizowane przez samorządy i stają się miejscami dla nowych funkcji gospodarczych, społecznych i kulturalnych.

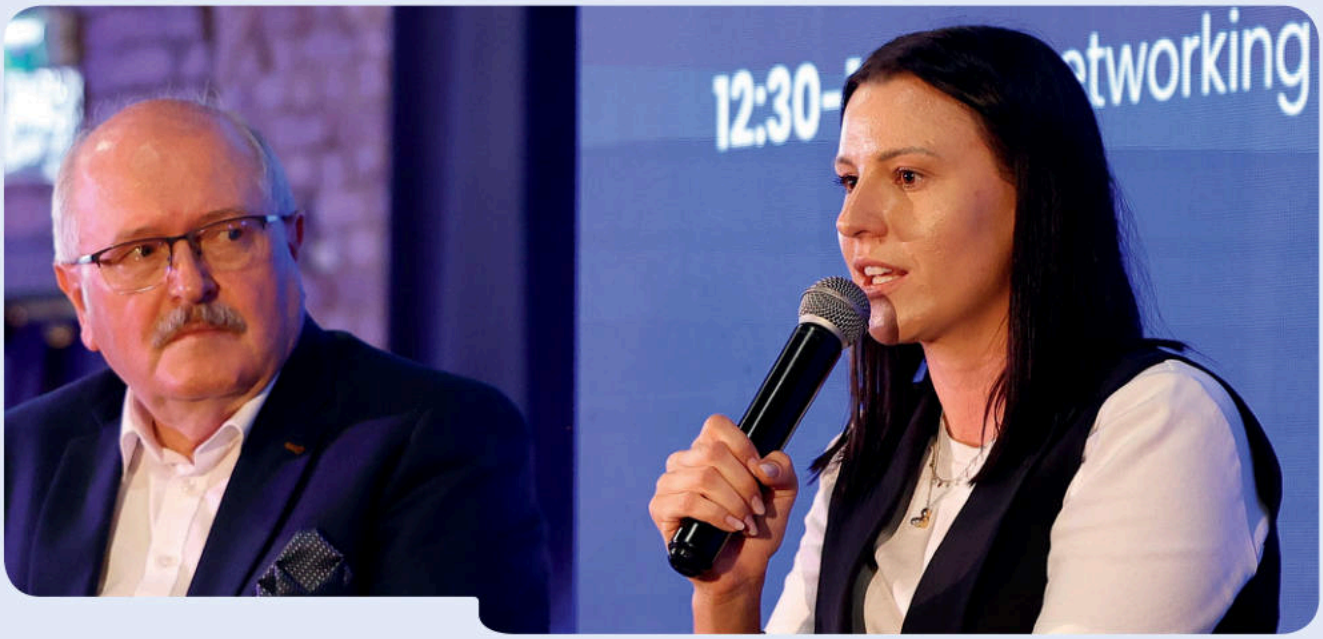
Skala prowadzonych działań systematycznie rośnie. Tylko w ostatnim roku do gmin trafiło ponad 110 hektarów gruntów o wartości blisko 60 mln zł. Samorządy wykorzystują je do realizacji projektów odpowiadających na lokalne potrzeby. Równocześnie **SRK** osiągnęła rekordowe wyniki sprzedaży nieruchomości. Nabywców znalazło blisko 120 hektarów terenów o wartości niemal 90 mln zł, a oferta obejmuje już ponad 700 hektarów gruntów przygotowanych pod kolejne inwestycje.

Za tymi liczbami stoją konkretne zmiany. W Katowicach na terenach dawnej kopalni „Wieczorek" powstaje Dzielnica Nowych Technologii, będąca jednym z największych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w regionie. W Sosnowcu realizowany jest projekt Kazimierz OdNowa, który przywraca nowe funkcje zdegradowanym obszarom poprzemysłowym. Z kolei w Bytomiu powstaje akcelerator przedsiębiorczości KSSENON. Takich przykładów jest coraz więcej i każdy z nich pokazuje, że odpowiednio przygotowane tereny pogórnicze mogą stać się pełnoprawnym elementem nowoczesnej gospodarki.

Transformacja nie kończy się jednak na sprzedaży czy przekazywaniu nieruchomości. Równie istotnym wyzwaniem jest przywracanie wartości użytkowej terenom zdegradowanym przez wieloletnią eksploatację. Rekultywacja prowadzona przez **SRK** obejmuje zarówno likwidację zagrożeń środowiskowych, jak i przygotowanie gruntów do ich ponownego wykorzystania. Obszary przez lata wyłączone z użytkowania mogą ponownie służyć mieszkańcom, samorządom i przedsiębiorcom. To proces wymagający czasu, specjalistycznej wiedzy i znacznych nakładów, ale właśnie on decyduje o trwałości całej transformacji.

Jeszcze mniej widocznym, choć fundamentalnym elementem tego procesu jest odwadnianie zlikwidowanych kopalń. Po zakończeniu wydobycia nie kończy się bowiem odpowiedzialność za górotwór i bezpieczeństwo terenów na powierzchni. **SRK** eksploatuje 17 pompowni, które każdego roku odprowadzają ponad 100 mln metrów sześciennych wód dołowych. Dzięki temu możliwe jest ograniczanie ryzyka podtopień, ochrona infrastruktury oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom terenów pogórniczych. To działalność, której efekty najczęściej pozostają niezauważone – właśnie dlatego, że system działa nieprzerwanie i skutecznie.

Dwadzieścia lat zmian na Śląsku pokazuje, że prawdziwa transformacja nie kończy się wraz z ostatnią toną wydobytego węgla. Jej powodzenie zależy od tego, czy tereny poprzemysłowe odzyskają swoją wartość i ponownie zaczną pracować na rzecz rozwoju regionu. Spółka Restrukturyzacji Kopalń odgrywa w tym procesie rolę znacznie szerszą, niż sugeruje jej nazwa. Łącząc zarządzanie majątkiem pogórniczym, rekultywację terenów zdegradowanych i zabezpieczanie skutków zakończonej eksploatacji, tworzy warunki do nowych inwestycji i pomaga budować Śląsk, który potrafi wykorzystać swoje przemysłowe dziedzictwo jako fundament dalszego rozwoju. Dlatego nowym hasłem **SRK** jest **KIERUNEK PRZEMIAN**.

Ewa Lipka

W 2026 roku Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna obchodzi 30-lecie działalności. Od początku jesteśmy obecni w życiu naszych akcjonariuszy – 10 miast – ale działamy na terenie całego województwa śląskiego oraz sześciu powiatów województwa opolskiego. W tym czasie zrealizowano ok. 800 inwestycji o łącznej wartości blisko 50 mld zł.

Lata 90. były jednak zupełnie inne. Dysponowaliśmy terenami typu greenfield, a zagraniczne koncerny poszukiwały miejsc do inwestowania i pracowników. Był to okres bardzo wysokiego bezrobocia, dlatego firmy chętnie lokowały tutaj swoje zakłady. W Tychach pojawiło się Isuzu, w Gliwicach rozwijał się Opel. (...) Te sukcesy nie byłyby możliwe bez współpracy samorządów, administracji rządowej i przede wszystkim prywatnych przedsiębiorców. Dzisiaj stoimy jednak przed nowymi wyzwaniami. Coraz częściej patrzymy na tereny pogórnicze i poprzemysłowe, które przez lata budowały gospodarczą siłę Śląska. Dziś musimy nadać im nowe funkcje. (...) Kolejnym wielkim wyzwaniem pozostaje energetyka. Inwestorzy oczekują dostępu do stabilnej i konkurencyjnej cenowo energii. Choć szybkie zapewnienie taniej zielonej energii nie jest dziś możliwe, tereny pogórnicze i pohutnicze dają ogromny potencjał do realizacji inwestycji energetycznych. To właśnie tam mogą powstawać nowoczesne centra danych oraz zaplecze dla gospodarki cyfrowej. Są to projekty tworzące wysoko wykwalifikowane miejsca pracy, których oczekują mieszkańcy regionu. To również odpowiedź na problem depopulacji — atrakcyjne miejsca pracy są najlepszym sposobem na zatrzymanie młodych ludzi na Śląsku.

Jeżeli spojrzymy na strukturę nowych inwestycji, to sektor obronny dopiero się rozwija. Możliwość wspierania takich projektów pojawiła się w połowie ubiegłego roku, dlatego dziś obserwujemy pierwsze decyzje o wsparciu. Przykładem jest inwestycja firmy Nitroerg w Krupskim Młynie czy kolejne projekty realizowane przez Rosomak oraz prywatne przedsiębiorstwa.

Największą branżą 2025 r. było jednak lotnictwo. Zadecydowała o tym inwestycja Ryanair w Sosnowcu związana z budową centrum serwisowania silników lotniczych. Natomiast w bieżącym roku największym projektem jest planowana inwestycja polskiej firmy w Dąbrowie Górniczej o wartości blisko 2 miliardów złotych, obejmująca budowę nowoczesnego centrum danych. To pokazuje, że region coraz mocniej rozwija się w kierunku nowoczesnych technologii, centrów danych oraz projektów high-tech. Właśnie takie inwestycje wyznaczają kierunek rozwoju Śląska, choć równocześnie nie możemy zapominać o sektorze obronnym, który wzmacnia bezpieczeństwo państwa i otwiera nowe możliwości dla przemysłu.

Najważniejsze wnioski płynące z dyskusji:

1.

TRANSFORMACJA WYMAGA ODWAGI I DŁUGOFALOWEJ WIZJI

Najważniejsze decyzje rozwojowe często muszą być podejmowane zanim pojawią się jednoznaczne efekty i pełna społeczna akceptacja.

2.

TERENY POPRZEMYSŁOWE MOGĄ STAĆ SIĘ FUNDAMENTEM NOWYCH INWESTYCJI

Odpowiednio przygotowane obszary po kopalniach i zakładach przemysłowych są ważnym zasobem gospodarczym regionu.

3.

ŚLĄSK MUSI DALEJ DYWERSYFIKOWAĆ SWOJĄ GOSPODARKĘ.

Przyszłość regionu nie może opierać się wyłącznie na jednej branży. Kluczowe będą nowe technologie, przemysł zaawansowany, energetyka, obszary związane z bezpieczeństwem oraz sektory wymagające wysokich kompetencji.

4.

NAJWIĘKSZĄ WARTOŚCIĄ REGIONU POZOSTAJĄ LUDZIE

Doświadczenie przemysłowe, wiedza techniczna oraz potencjał kadr są jednym z najważniejszych argumentów przemawiających za atrakcyjnością inwestycyjną Śląska.

5.

KOLEJNY ETAP TRANSFORMACJI WYMAGA WSPÓŁPRACY

Samorządy, administracja publiczna, instytucje rozwoju, biznes i nauka muszą działać wspólnie, ponieważ skala obecnych wyzwań przekracza możliwości pojedynczych podmiotów.

Dr hab. **Zygmunt Łukaszczyk**, prof. PŚ • Absolwent Uniwersytetu Śląskiego i podyplomowych studiów ekonomicznych. Nauczyciel akademicki na Politechnice Śląskiej – dyrektor Filii Politechniki Śląskiej w Rybniku. Prezydent (1992-1998) i wiceprezydent Żory (1990–1992) oraz członek organów władzy miejskiej tego miasta (1990-1992, 1992-1998). Wojewoda śląski (2007–2014). Specjalista branży górniczej i koksowniczej (JSW, CLP-B, JSW Koks, KHW).

Joanna Pauly • Absolwentka Uniwersytetu Ślaskiego i studiów MBA. Dyrektor Departamentu Zarządzania Projektami w Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytucie Metali Nieżelaznych w Gliwicach. Wcześniej – dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich i Spraw Zagranicznych Ministerstwa Przemysłu. Doświadczony trener biznesu, coach i project manager.

Dr inż. **Piotr Rosikowski** • Absolwent AGH w Krakowie i Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Związany z przemysłem maszynowym. Dyrektora Centrum Badawczo-Rozwojowego Ponar Wadowice SA – jednostki realizującej prace B+R dla wszystkich spółek Grupy Ponar. Ekspert Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Odpowiedzialny za projekty dla sektora obronnego. Wykładowca w Akademii Śląskiej.

Janusz Michałek • Absolwent AGH w Krakowie. Samorządowiec. Doradca strategiczny, menedżer i wykładowca akademicki – ekspert w zakresie: rozwój infrastruktury energetycznej, zarządzanie strategiczne, partnerstwo międzynarodowe, Public Affairs. Kierował Zarządami: Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej SA i Unimot Terminale SA. Sprawuje kluczowe stanowiska w spółkach: Investrade Holding, Falanga Invest SICAV a.s. (Czechy), Better Strategies.

Drugi panel konferencji poświęcony był przyszłości śląskiej gospodarki w kontekście nowych wyzwań technologicznych, geopolitycznych i przemysłowych. Rozmowa koncentrowała się wokół pytania, w jaki sposób region posiadający wieloletnie doświadczenie przemysłowe może wykorzystać swoje kompetencje do budowy nowoczesnej, odpornej i konkurencyjnej gospodarki. Uczestnicy debaty wskazywali, że kluczowe znaczenie będą miały trzy elementy: rozwój kadr, współpraca nauki z biznesem oraz zdolność przedsiębiorstw do szybkiego wdrażania innowacji.
W dyskusji udział wzięli: prof. Zygmunt Łukaszczyk z Politechniki Śląskiej, Joanna Pauli z Sieci Badawczej Łukasiewicz, Piotr Rosikowski – wiceprezes Ponar Wadowice oraz dr Janusz Michałek z Investate Holding.

NAUKA JAKO FUNDAMENT BEZPIECZEŃSTWA I ROZWOJU PRZEMYSŁU

Prof. Zygmunt Łukaszczyk zwrócił uwagę, że współczesna transformacja gospodarcza wymaga zupełnie nowego podejścia do kształcenia. Politechnika Śląska, jako uczelnia badawcza, odpowiada na potrzeby przemysłu, przygotowując specjalistów dla sektorów, które w najbliższych latach będą miały strategiczne znaczenie dla gospodarki i bezpieczeństwa państwa.
Wskazał, że świat znajduje się obecnie w momencie, w którym zakończył się okres korzystania z tzw. dywidendy pokoju, a bezpieczeństwo stało się jednym z najważniejszych wyzwań dla państw i gospodarek. Oznacza to konieczność rozwijania kompetencji nie tylko w obszarze klasycznego przemysłu, ale również nowych technologii, energetyki, sztucznej inteligencji czy systemów obronności.
Odpowiedzią uczelni na te wyzwania jest rozwój nowych kierunków kształcenia. Politechnika Śląska uruchomiła m.in. kierunki związane ze sztuczną inteligencją i analizą danych, bezpieczeństwem publicznym, zarządzaniem kryzysowym oraz inżynierią systemów obronności i bezpieczeństwa. Jak podkreślał prof. Łukaszczyk, rolą uczelni technicznej nie jest wyłącznie przekazywanie wiedzy, ale przede wszystkim tworzenie rozwiązań, które mogą znaleźć praktyczne zastosowanie w gospodarce.

INSTYTUTY BADAWCZE JAKO POMOST MIĘDZY NAUKĄ A BIZNESEM

Bezpieczeństwo i nowoczesne technologie jako filary przyszłości Śląska

Joanna Pauli przedstawiła rolę instytutów badawczych jako ogniwa łączącego świat nauki i przedsiębiorstw. Podkreśliła, że zadaniem takich jednostek jest przede wszystkim rozwiązywanie konkretnych problemów zgłaszanych przez przemysł oraz przygotowywanie technologii gotowych do wdrożenia.

Wśród najważniejszych obszarów działalności wskazała bezpieczeństwo surowcowe, gospodarkę obiegu zamkniętego, recykling metali krytycznych, elektromobilność oraz technologie związane z magazynowaniem energii. Jak zaznaczyła, dostęp do surowców strategicznych będzie jednym z kluczowych czynników konkurencyjności gospodarek w najbliższych latach.

Przedstawicielka Sieci Badawczej Łukasiewicz zwróciła uwagę, że instytuty posiadają zaplecze pozwalające prowadzić badania na wysokich poziomach gotowości technologicznej – od budowy prototypów po testy przedprodukcyjne. Przykładem jest infrastruktura obejmująca linie pilotażowe oraz specjalistyczne laboratoria, które umożliwiają przedsiębiorstwom sprawdzenie rozwiązań jeszcze przed rozpoczęciem produkcji przemysłowej.

Szczególną uwagę poświęciła również rosnącemu znaczeniu technologii dual-use, czyli rozwiązań mogących znaleźć zastosowanie zarówno w sektorze cywilnym, jak i obronnym. Wskazała, że polskie kompetencje badawcze już dziś wspierają rozwój technologii wykorzystywanych m.in. w systemach bezpieczeństwa i nowoczesnym przemyśle.

OD PRZEMYSŁU CIĘŻKIEGO DO SEKTORA OBRONNEGO – PRZYKŁAD PONARU WADOWICE

Piotr Rosikowski przedstawił przykład firmy Ponar Wadowice jako dowód na to, że kompetencje wypracowane przez przemysł tradycyjny mogą zostać skutecznie wykorzystane w nowych sektorach gospodarki.

Firma, która przez lata rozwijała technologie hydrauliki siłowej dla przemysłu maszynowego i górnictwa, stopniowo rozszerzała swoją działalność o sektor obronny. Jak wskazywał Rosikowski, przejście to było możliwe dzięki

dostrzeżeniu podobieństw technologicznych pomiędzy maszynami górniczymi a rozwiązaniami wojskowymi.
Doświadczenie zdobyte przy pracy z wymagającymi urządzeniami przemysłowymi pozwoliło firmie rozwijać rozwiązania stosowane obecnie w systemach wojskowych. Przedstawiciel Ponaru podkreślał, że przedsiębiorstwo nie czekało na zmianę koniunktury, ale wcześniej szukało obszarów, w których posiadane kompetencje mogły znaleźć nowe zastosowanie.
W tym kontekście wskazał na znaczenie podejścia „multi-use", czyli rozwijania technologii możliwych do wykorzystania w wielu sektorach – od górnictwa i hutnictwa, przez rolnictwo, aż po przemysł obronny. Jego zdaniem właśnie taka elastyczność może być jednym z największych atutów przedsiębiorstw przemysłowych w czasach dynamicznych zmian.

INWESTYCJE I WSPÓŁPRACA JAKO WARUNEK DALSZEGO ROZWOJU

Dr Janusz Michałek zwrócił uwagę, że największym kapitałem Śląska pozostają ludzie – doświadczeni menedżerowie, inżynierowie i pracownicy przemysłu, którzy przez dekady budowali kompetencje regionu.
Podkreślił, że przyszłość gospodarcza Śląska będzie zależała od skutecznej współpracy pomiędzy samorządem, nauką i biznesem. Jego zdaniem właśnie ta synergia tworzy warunki do przyciągania inwestycji oraz rozwijania nowych branż.
Ważnym elementem dyskusji były również instrumenty wspierające inwestycje, w tym Polska Strefa Inwestycji. Dr Michałek wskazywał, że dla przedsiębiorców istotne znaczenie mają stabilne warunki prowadzenia działalności oraz możliwość długofalowego planowania rozwoju.
Jego zdaniem śląskie firmy mają potencjał, aby skutecznie konkurować w nowych sektorach, jednak wymagają odpowiedniego otoczenia instytucjonalnego, dostępu do kapitału

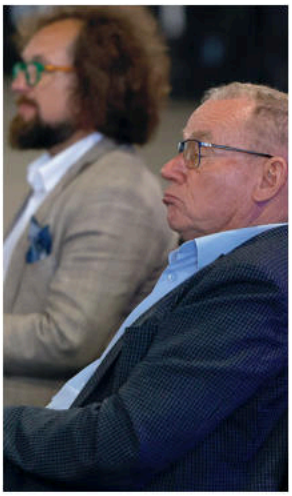

oraz sprawnych mechanizmów współpracy pomiędzy wszystkimi uczestnikami rynku.

NOWY MODEL ROZWOJU REGIONU

Dyskusja pokazała, że przyszłość Śląska nie będzie opierać się na jednej dominującej branży, ale na różnorodności kompetencji i zdolności do łączenia tradycyjnego przemysłu z nowoczesnymi technologiami.
Uczestnicy panelu zgodzili się, że region posiada wyjątkowe zasoby: przemysłowe doświadczenie, zaplecze naukowe, wysoko wykwalifikowane kadry oraz przedsiębiorstwa zdolne do adaptacji w zmieniających się warunkach.

1. **BEZPIECZEŃSTWO I TECHNOLOGIE BĘDĄ KLUCZOWYMI KIERUNKAMI ROZWOJU GOSPODARKI.**
   Zmiany geopolityczne i gospodarcze sprawiają, że znaczenia nabierają sektory związane z obronnością, energetyką, surowcami krytycznymi, sztuczną inteligencją oraz zaawansowanymi technologiami przemysłowymi.

2. **ŚLĄSK POSIADA KOMPETENCJE, KTÓRE MOŻNA SKUTECZNIE WYKORZYSTAĆ W NOWYCH BRANŻACH.**
   Doświadczenie zdobyte w górnictwie, hutnictwie i przemyśle maszynowym może stać się fundamentem rozwoju nowoczesnych sektorów, w tym przemysłu obronnego, elektromobilności czy technologii dual-use.

3. **NAUKA MUSI BYĆ JESZCZE SILNIEJ POWIĄZANA Z BIZNESEM.**
   Rozwój gospodarczy wymaga sprawnego transferu wiedzy i technologii z uczelni oraz instytutów badawczych do przedsiębiorstw. Kluczowe będzie skracanie drogi od badań i prototypów do wdrożeń przemysłowych.

4. **NAJWIĘKSZYM KAPITAŁEM REGIONU POZOSTAJĄ WYKWALIFIKOWANE KADRY.**
   Śląsk swoją przewagę buduje nie tylko na infrastrukturze i położeniu, ale przede wszystkim na doświadczeniu inżynierów, specjalistów i przedsiębiorców, którzy potrafią dostosowywać się do nowych warunków.

5. **FIRMY, KTÓRE POTRAFIĄ DYWERSYFIKOWAĆ DZIAŁALNOŚĆ, BĘDĄ BARDZIEJ ODPORNE NA ZMIANY.**
   Przykłady przedsiębiorstw przemysłowych pokazują, że elastyczne wykorzystanie posiadanych kompetencji i technologii pozwala wejść na nowe rynki oraz budować przewagę konkurencyjną.

6. **PRZYSZŁOŚĆ REGIONU ZALEŻY OD WSPÓŁPRACY BIZNESU, NAUKI I ADMINISTRACJI.**
   Skuteczna transformacja wymaga tworzenia trwałego ekosystemu, w którym przedsiębiorstwa, uczelnie, instytuty badawcze i instytucje publiczne wspólnie odpowiadają na wyzwania gospodarcze.

Największym wyzwaniem pozostaje jednak skrócenie drogi od pomysłu do wdrożenia. Aby wykorzystać potencjał Śląska, konieczne jest dalsze wzmacnianie współpracy pomiędzy uczelniami, instytutami badawczymi, przedsiębiorstwami i administracją publiczną. Transformacja gospodarcza regionu wchodzi tym samym w kolejny etap – od odchodzenia od tradycyjnych modeli przemysłowych do budowania gospodarki opartej na wiedzy, technologii i bezpieczeństwie. Śląsk, korzystając ze swoich dotychczasowych doświadczeń, ma szansę stać się jednym z najważniejszych centrów przemysłowych i technologicznych Europy Środkowej.

Janusz Michałek

Naszym największym atutem na Śląsku są ludzie. To fakt, który nie podlega dyskusji. Mamy świetnie przygotowaną kadrę i od lat to powtarzam. Drogi, tereny inwestycyjne czy infrastruktura są dziś dostępne w wielu regionach Europy. Tym, co naprawdę nas wyróżnia i czego zazdrości nam świat, są kompetencje naszych menedżerów, inżynierów i specjalistów.

Pamiętam rozmowy z Ahmedem Bin Sulayemem, prezesem jednej z najlepszych stref ekonomicznych na świecie — DMCC w Dubaju. Zawsze podkreślał, że najbardziej zazdrości Polsce właśnie ludzi. To nasza największa przewaga konkurencyjna. Świetnym przykładem są firmy z naszego regionu. Mamy przedsiębiorstwa, takie jak Ponar, które należą dziś do czołówki w swojej branży i z powodzeniem rozwijają działalność nie tylko w sektorze dual use, ale również na wielu innych rynkach. To pokazuje potencjał śląskich przedsiębiorców.

Ogromne znaczenie ma również współpraca biznesu z nauką. Politechnika Śląska kształci każdego roku tysiące młodych ludzi, którzy dzięki atrakcyjnym pracodawcom mogą rozwijać swoją karierę tutaj, na Śląsku, zamiast wyjeżdżać do innych regionów czy za granicę. Równie ważna jest działalność instytutów badawczych, które skutecznie łączą świat nauki z potrzebami przedsiębiorstw.

Dzisiaj przedsiębiorcy mają do dyspozycji wiele instrumentów wspierających rozwój inwestycji. Wystarczy spojrzeć na mechanizm Polskiej Strefy Inwestycji. Firma Ponar uzyskała już decyzję o wsparciu dla inwestycji realizowanej w Małopolsce o wartości sięgającej kilkudziesięciu milionów złotych. Takie narzędzia realnie wspierają rozwój przedsiębiorstw i pokazują, że odpowiednie finansowanie może skutecznie przyspieszać proces dywersyfikacji działalności.

Zygmunt Łukaszczyk

Reprezentuję Politechnikę Śląską – jedyną na Śląsku uczelnię badawczą w ramach programu „Inicjatywa Doskonałości". To dla całej naszej społeczności akademickiej ogromne wyzwanie, ponieważ musimy odpowiadać na potrzeby rynku i nieustannie zadawać sobie pytanie: kogo powinniśmy dziś kształcić i w jakich obszarach. Dysponujemy ogromnym potencjałem naukowym, doświadczoną kadrą oraz nowoczesnym zapleczem laboratoryjnym. Jednak sama wiedza nie wystarczy – musi być wykorzystywana w praktyce. Wiedza, która nie znajduje zastosowania, pozostaje jedynie zapisem na papierze i z czasem pokrywa się kurzem.

Politechnika Śląska od lat wychodzi z założenia, że jej podstawowym zadaniem jest kształcenie kadr dla nowoczesnego przemysłu. Podczas Europejskiego Kongresu Gospodarczego premier Jerzy Buzek bardzo trafnie wskazał cztery najważniejsze wyzwania stojące dziś przed Europą: bezpieczeństwo, energię, innowacje i przemysł. Nasza uczelnia odpowiada na wszystkie te obszary, przygotowując wysoko wykwalifikowanych specjalistów dla gospodarki przyszłości. Miałem okazję poznawać proces transformacji z różnych perspektyw — samorządu, administracji rządowej, przemysłu, a dziś nauki. To doświadczenie pokazuje, jak ważna jest współpraca wszystkich tych środowisk. W województwie śląskim działa obecnie 31 uczelni — 20 niepublicznych i 11 publicznych. Politechnika Śląska kształci ponad 16,5 tysiąca studentów na 60 kierunkach studiów i stale dostosowuje swoją ofertę do zmieniających się potrzeb gospodarki.

Od tego roku uruchamiamy nowe kierunki, takie jak sztuczna inteligencja i analiza danych, bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie kryzysowe oraz inżynieria systemów obronności i bezpieczeństwa. To konkretna odpowiedź na wyzwania współczesnego świata. Musimy czuć się odpowiedzialni za procesy zachodzące w kraju, bo — jak powiedział profesor Jerzy Buzek — dywidenda pokoju się skończyła. Dziś bezpieczeństwo staje się jednym z najważniejszych obszarów rozwoju, a uczelnie techniczne mają obowiązek przygotować do tego odpowiednie kadry.

Joanna Pauly

Naszym celem jest rozwiązywanie konkretnych problemów przedsiębiorców i właśnie tak wygląda nasza codzienna praca. Przedsiębiorca przychodzi do nas z konkretnym wyzwaniem, a my wspólnie szukamy rozwiązania.

W całej Sieci Badawczej Łukasiewicz pracuje około 4 tysięcy naukowców, natomiast w naszym instytucie zatrudniamy ponad 500 specjalistów. Działamy w oparciu o 10 centrów badawczych, dzięki czemu możemy analizować problemy z wielu perspektyw. Jeśli zakres projektu wykracza poza nasze kompetencje, zapraszamy do współpracy inne instytuty z sieci. To właśnie odróżnia nas od klasycznych badań akademickich. Pracujemy na wysokich poziomach gotowości technologicznej — od budowy prototypów laboratoryjnych, przez prototypy przemysłowe, aż po testowanie rozwiązań przed wdrożeniem. Dysponujemy 165 liniami pilotażowymi, blisko 3 tysiącami specjalistycznych urządzeń badawczych oraz 23 akredytowanymi laboratoriami.

Surowce krytyczne są dziś obecne praktycznie wszędzie — w konstrukcjach stalowych, elektronice, urządzeniach codziennego użytku czy nowoczesnych powłokach materiałowych. Dlatego rozwijamy technologie wspierające gospodarkę o obiegu zamkniętym i odzysk cennych surowców. To obszar, w którym Europa ma jeszcze wiele do nadrobienia. Chiny od lat konsekwentnie realizują długofalową strategię pozyskiwania i przetwarzania surowców, podczas gdy u nas recykling metali krytycznych dopiero nabiera rozpędu.

Realizujemy średnio około 120 projektów badawczo-rozwojowych rocznie, z czego około 30 ma charakter międzynarodowy. Wspólnie z partnerami z wielu krajów rozwijamy technologie odzysku i przetwarzania surowców oraz budujemy największe w Europie centrum badań nad technologiami recyklingu surowców. To projekt o wartości blisko 60 milionów złotych, którego efekty będą dostępne również dla przedsiębiorców.

Instytut aktywnie wspiera także rozwój elektromobilności i przemysłu obronnego. Produkujemy między innymi baterie wykorzystywane w zestawach rakietowych Piorun, rdzenie magnetyczne, proszki metaliczne stosowane w odzieży taktycznej, systemach antyradarowych czy amunicji, a także materiały wykorzystywane w technologiach termobarycznych. Dysponujemy również infrastrukturą umożliwiającą prowadzenie badań w warunkach wysokotemperaturowych i innych wymagających środowiskach, co ma duże znaczenie dla sektora zbrojeniowego.

Bardzo ważnym elementem naszej działalności jest długofalowa współpraca z przedsiębiorstwami. Dziś funkcjonujemy w ponad 100 stałych konsorcjach badawczych. Firmy wracają do nas z kolejnymi wyzwaniami, wspólnie pozyskujemy finansowanie lub realizujemy projekty bezpośrednio na zlecenie przemysłu.

Naszym wyróżnikiem jest również to, że nie kończymy pracy na etapie badań. Posiadamy pięć wydziałów produkcyjnych i możemy realizować krótkie serie produkcyjne, na przykład elementów wykonywanych w technologii druku 3D. Pozwala to przedsiębiorcom przetestować rozwiązania jeszcze przed uruchomieniem produkcji na pełną skalę.

Na co dzień odzyskujemy metale z pojazdów, odpadów przemysłowych, pyłów, gazów, ścieków czy zużytego sprzętu elektronicznego. Pokazujemy przedsiębiorcom, że gospodarka o obiegu zamkniętym może być nie tylko odpowiedzią na wyzwania surowcowe, ale również realnym kierunkiem dywersyfikacji działalności i budowania przewagi konkurencyjnej.

Piotr Rosikowski

Ponar Wadowice, jak sama nazwa wskazuje, ma swoje korzenie w województwie małopolskim, ale dziś jest również silnie związany ze Śląskiem. Nasz zakład w Łaziskach Górnych dynamicznie się rozwija i stanowi ważny element działalności firmy. Ponad 61 lat temu Ponar został powołany jako przedsiębiorstwo obrabiarek i narzędzi, produkujące rozwiązania dla przemysłu maszynowego. Około 20 lat temu zarząd firmy podjął decyzję o utworzeniu na Śląsku oddziału, który miał być bliżej sektora górniczego. Była to naturalna decyzja — chcieliśmy być obecni tam, gdzie działa przemysł, dla którego dostarczaliśmy nasze rozwiązania.

Kilkanaście lat temu zauważyliśmy bardzo dużą analogię pomiędzy maszynami górniczymi a przemysłem obronnym. Przykładowo kombajn górniczy AM75 ma podobną masę jak czołg Abrams, posiada pancerne elementy konstrukcyjne, napęd gąsienicowy i pracuje w niezwykle trudnych warunkach. Dostrzegliśmy, że nasze kompetencje mogą znaleźć zastosowanie również w innych sektorach i zaczęliśmy rozwijać te rozwiązania krok po kroku.

Początkowo były to pojedyncze komponenty — zawory hydrauliczne czy siłowniki. Dziś dostarczamy kompletne systemy hydrauliczne wykorzystywane między innymi w bojowych wozach piechoty czy armatohaubicach.

Nie czekaliśmy na moment, w którym pojawi się sprzyjająca koniunktura. Kilkanaście lat temu, kiedy zaczynaliśmy rozwijać działalność w sektorze obronnym, wiele osób mówiło: „nie idźcie tą drogą, wojny nie będzie". Niestety okazało się, że te prognozy były błędne. My wcześniej szukaliśmy obszarów, w których nasze kompetencje mogą zostać wykorzystane. Dziś często mówi się o rozwiązaniach dual use, czyli technologiach podwójnego zastosowania. Ja z pewną satysfakcją mogę powiedzieć, że Ponar nie jest tylko dual use — nasze rozwiązania mają charakter multiuse. Hydraulika siłowa, którą rozwijamy, może być wykorzystywana nie tylko w przemyśle obronnym, ale również w górnictwie, hutnictwie, rolnictwie i wielu innych sektorach.

Z perspektywy kilkunastu lat działalności widzę, że kluczem do sukcesu przedsiębiorstw przemysłowych jest poszukiwanie nowych obszarów zastosowania własnych kompetencji. Nie zawsze wtedy, kiedy rynek jest już gotowy, ale wtedy, kiedy pojawia się możliwość zbudowania przewagi na przyszłość.

10 najważniejszych wniosków z Forum Transformacja Śląska 2026

1. TRANSFORMACJA ŚLĄSKA NIE DOBIEGŁA KOŃCA – WESZŁA W NOWY ETAP

Uczestnicy konferencji zgodnie podkreślali, że zakończenie dominacji tradycyjnego przemysłu nie oznacza końca rozwoju regionu. Śląsk dysponuje dziś potencjałem przemysłowym, technologicznym i kadrowym, który może stać się fundamentem kolejnego etapu transformacji opartego na nowoczesnych technologiach i produkcji zaawansowanej.

2. DYWERSYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI STAJE SIĘ WARUNKIEM UTRZYMANIA KONKURENCYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

Przedsiębiorstwa przemysłowe coraz częściej muszą poszukiwać nowych rynków oraz nowych odbiorców swoich produktów i usług. Dywersyfikacja nie była przedstawiana jako chwilowy trend, lecz jako strategiczny kierunek rozwoju pozwalający ograniczać ryzyko i budować odporność biznesu.

3. SEKTOR OBRONNY OTWIERA PRZED ŚLĄSKIM PRZEMYSŁEM NOWE MOŻLIWOŚCI

Rosnące nakłady na bezpieczeństwo w Polsce i Europie tworzą przestrzeń dla przedsiębiorstw posiadających doświadczenie w obróbce metali, produkcji komponentów, automatyce czy materiałach specjalistycznych. Uczestnicy panelu wskazywali, że wiele śląskich firm posiada kompetencje pozwalające wejść do łańcuchów dostaw dla przemysłu obronnego.

4. KLUCZOWYM ZASOBEM REGIONU POZOSTAJĄ LUDZIE I KOMPETENCJE

Największą przewagą województwa śląskiego nie są wyłącznie zakłady przemysłowe, lecz doświadczenie inżynierów, techników, kadry zarządzającej oraz rozwinięte zaplecze edukacyjne. To właśnie kapitał ludzki został wskazany jako najważniejszy element dalszego rozwoju gospodarczego.

5. WSPÓŁPRACA BIZNESU, NAUKI I ADMINISTRACJI WYMAGA DALSZEGO WZMACNIANIA

Paneliści podkreślali, że skuteczna transformacja nie może odbywać się w izolacji poszczególnych środowisk. Rozwój innowacyjnych produktów i technologii wymaga stałej współpracy przedsiębiorstw z uczelniami, instytutami badawczymi oraz administracją publiczną.

6. FINANSOWANIE INWESTYCJI BĘDZIE JEDNYM Z KLUCZOWYCH CZYNNIKÓW SUKCESU

Nowe kierunki działalności wymagają znacznych nakładów kapitałowych. Istotnym wyzwaniem pozostaje zapewnienie przedsiębiorcom dostępu do instrumentów finansowych umożliwiających modernizację zakładów, rozwój nowych produktów oraz wdrażanie innowacyjnych technologii.

7. INNOWACJE POWINNY WYNIKAĆ Z REALNYCH POTRZEB PRZEMYSŁU

Eksperci wskazywali, że największą wartość przynosi współpraca oparta na praktycznych potrzebach przedsiębiorstw. Badania naukowe, rozwój materiałów oraz nowych technologii powinny odpowiadać na konkretne wyzwania stojące przed przemysłem.

8. TRANSFORMACJA WYMAGA DŁUGOFALOWEJ STRATEGII I STABILNEGO OTOCZENIA

Rozwój nowych sektorów gospodarki nie jest procesem krótkoterminowym. Uczestnicy zwracali uwagę na znaczenie przewidywalnych regulacji, konsekwentnej polityki gospodarczej oraz długookresowego planowania inwestycji.

9. ŚLĄSK POSIADA WSZYSTKIE ATUTY, ABY STAĆ SIĘ CENTRUM NOWOCZESNEGO PRZEMYSŁU

Położenie geograficzne, rozwinięta infrastruktura, specjalne strefy ekonomiczne, zaplecze naukowe oraz doświadczenie przedsiębiorstw sprawiają, że województwo śląskie pozostaje jednym z najbardziej atrakcyjnych regionów przemysłowych Europy Środkowej.

10. DIALOG ROZPOCZĘTY PODCZAS KONFERENCJI POWINIEN BYĆ KONTYNUOWANY

Jednym z najważniejszych rezultatów wydarzenia było stworzenie przestrzeni do rozmowy pomiędzy przedstawicielami przedsiębiorstw, administracji, nauki i instytucji otoczenia biznesu. Uczestnicy zgodnie podkreślali potrzebę kontynuowania podobnych inicjatyw oraz budowania trwałych partnerstw wspierających rozwój gospodarczy regionu.

PODSUMOWANIE

FORUM TRANSFORMACJI ŚLĄSKA 2026 — »Dywersyfikacja działalności przedsiębiorstw w kierunku sektora obronnego« — pokazało, że przyszłość śląskiej gospodarki będzie opierała się na umiejętnym wykorzystaniu dotychczasowego potencjału przemysłowego oraz otwarciu na nowe sektory gospodarki. Wnioski płynące z debat wskazują, że powodzenie transformacji będzie zależało od współpracy przedsiębiorców, instytucji naukowych i administracji publicznej, a także od zdolności firm do inwestowania w innowacje, nowe kompetencje i dywersyfikację działalności. Szczególnie istotnym kierunkiem rozwoju wydaje się sektor obronny, który — przy odpowiednim wsparciu finansowym i organizacyjnym — może stać się jednym z filarów nowoczesnego przemysłu województwa śląskiego.

BIPV. Technologia, która zamienia elementy konstrukcyjne budynków w wydajne elektrownie

Dekarbonizacja gospodarki wymusza całkowitą zmianę postrzegania architektury. Z najnowszego raportu UNEP wynika jasno: sektor budowlany (wznoszenie i eksploatacja) odpowiada dziś za 34% światowej emisji CO_2 i pochłania 32% globalnego zapotrzebowania na energię. W obliczu tych danych staje się jasne, że tradycyjne metody termomodernizacji i montaż klasycznych paneli fotowoltaicznych na dachach przestają wystarczać. Odpowiedzią na te wyzwania staje się BIPV (Building-Integrated Photovoltaics) — technologia, która zamienia elementy konstrukcyjne budynków w wydajne elektrownie.

Rygorystyczne dyrektywy Unii Europejskiej dotyczące budynków o zerowej emisji oraz coraz ostrzejsze normy w Stanach Zjednoczonych wymuszają na inwestorach całkowitą zmianę myślenia o projektowaniu. Współczesny budynek ma aktywnie produkować energię w sposób, który nie zaburza estetyki przestrzeni miejskiej ani krajobrazu.

W tej globalnej transformacji kluczową rolę zaczyna odgrywać polskie know-how. Rozwiązania wywodzące się z podkarpackiego Zaczernia koło Rzeszowa docierają do miejsc, gdzie oczekiwania stawiają poprzeczkę na najwyższym poziomie: od nowojorskich wieżowców, przez alpejskie kurorty, po kluczowe węzły infrastrukturalne Europy.

BIPV - gdy cały budynek staje się elektrownią. Klasyczne panele fotowoltaiczne dokładane są do istniejącej struktury budynku, zaburzając jej estetykę i konstrukcje. Choć efektywna na dachach czy polach, w gęstej tkance miejskiej napotyka bariery: brak miejsca, ograniczenia nośności konstrukcji, opór architektów dbających o spójność estetyczną oraz brak akceptacji ze strony konserwatorów zabytków.

Technologia BIPV znosi ten sztuczny podział. Tutaj moduł fotowoltaiczny staje się materiałem budowlanym oraz zastępuje tradycyjną elewację i dachy.

W tym segmencie rynkowym polska spółka technologiczna ML System wypracowała pozycję lidera, rozwijając dwa flagowe produkty:

- **PhotonWall (fasady fotowoltaiczne):** Rozwiązanie, które rewolucjonizuje projektowanie dużych obiektów i wieżowców. Zamiast ograniczać się do niewielkiej powierzchni dachu, technologia ta zamienia całą fasadę budynku w aktywną elektrownię.
- **PhotonRoof (dachówka fotowoltaiczna):** To inteligentna dachówka „dwa w jednym". Pełnoprawny, wytrzymały materiał budowlany, który wizualnie doskonale imituje klasyczną dachówkę, łupek czy gont, a jednocześnie wydajnie generuje prąd z powierzchni dachu.

Przełomem w skali światowej jest wdrożenie technologii BIPV w budownictwie wysokościowym. Drapacze chmur posiadają stosunkowo niewielką powierzchnię dachu w porównaniu do swojej ogromnej kubatury i zapotrzebowania na prąd. Przeniesienie ciężaru generowania energii na fasadę to jedyna droga do zbilansowania ich śladu węglowego.

Przełom na rynku USA: Nowojorski drapacz chmur. Dobitnym przykładem tej strategii jest ogłoszony z początkiem sierpnia 2026 roku kontrakt spółki ML System na dostawę okładzin PhotonWall dla 55-piętrowego wieżowca mieszkalnego w Long Island City w Nowym Jorku. Obiekt osiągnie wysokość 200 metrów, co czyni go najwyższym budynkiem, na jakim dotychczas zastosowano rozwiązania fotowoltaiczne polskiego producenta.

Powierzchnia instalacji wyniesie 2600 m^2, a zintegrowana elewacja wygeneruje szacunkowo 285 MWh energii elektrycznej rocznie. Projekt realizowany dla Helios Facade LLC dowodzi, że amerykański rynek zaczyna postrzegać BIPV jako standard budownictwa klasy premium, a polska firma, dzięki swojemu doświadczeniu, postrzegana jest tam jako zaufany partner i technologiczny lider.

Wiedeński wieżowiec DC2: największa fotowoltaiczna fasada w Europie. Nim polskie technologie dotarły za ocean, przeszły

rygorystyczny sprawdzian na europejskim rynku. Mowa o spektakularnej realizacji w Wiedniu, gdzie rozwiązania BIPV wbudowano w fasadę wieżowca DC Tower 2 (DC2). Jest to obecnie największa elewacja fotowoltaiczna w całej Europie.

Kluczem do sukcesu tej inwestycji było zastosowanie technologii tzw. podwójnej skóry (*double-skin facade*). Aktywne szyby wyprodukowane i dostarczone przez ML System — o łącznej powierzchni aż 18,9 tys. m² - stanowią zewnętrzną, drugą powłokę elewacji. Szacowany roczny uzysk czystej energii z tej pionowej elektrowni to 908 MWh.

Dostarczone przez polską spółkę rozwiązania to jednak znacznie więcej niż tylko produkcja zielonej energii i unikalny design. Aktywna fasada DC2 realnie wpływa na parametry budynku - znacząco ogranicza nagrzewanie się wnętrz latem, co redukuje zużycie prądu przez systemy klimatyzacji. W efekcie inwestycja stanowi wzorcowy przykład spełnienia rygorystycznych wymogów nowej unijnej Dyrektywy Budynkowej (EPBD).

Chamonix: Eko-energia u stóp Mont Blanc pod rygorem konserwatora. W słynnym alpejskim Chamonix, inwestorzy i deweloperzy zderzają się z bezkompromisowym, lokalnym prawem architektonicznym. Montaż klasycznych paneli fotowoltaicznych jest tam praktycznie niemożliwy w strefach ochrony historycznej zabudowy. Przed takim właśnie dylematem stanął prywatny inwestor, który chciał zasilić swój dom w dolinie Mont Blanc w 100% czystą energią ze słońca, musząc jednocześnie podporządkować się rygorom konserwatora krajobrazu.

Rozwiązaniem tego zakazu okazały się dachówki PhotonRoof. Inwestor, który ze względu na rygorystyczne przepisy nie mógł zamontować standardowej fotowoltaiki, zyskał dzięki nim możliwość wytwarzania własnego prądu. Zamiast zakazanej prawem, obcej wizualnie nadbudowy, na powierzchni 200 m² ułożono fotowoltaiczne pokrycie dachowe, które generuje 15 kWp mocy. Technologia ta polega na tym, że moduły są wizualnie nie do odróżnienia od tradycyjnego drewnianego gontu. Dzięki wtopieniu w alpejski krajobraz, połączenie ekologii z estetyką, dachówki od ML System bez problemu uzyskały aprobatę surowych konserwatorów, a budynek otrzymał niewidoczne źródło czystej energii.

Dworzec Warszawa Zachodnia: największa instalacja BIPV w Europie. Technologia BIPV w niespotykanej skali zoptymalizowała koszty energii na węźle Warszawa Zachodnia. Skala inwestycji jest bezprecedensowa: **jest to największa w Europie instalacja BIPV zrealizowana na węźle komunikacyjnym**. Wytyczne inwestora wymagały zadaszenia ośmiu peronów, co zaowocowało powstaniem dachu o powierzchni 35 tys. m². W tę gigantyczną połać wbudowano zintegrowane systemy fotowoltaiczne ML System o łącznej powierzchni 12 100 m² i mocy 1,1 MWp. Pozwala to na zaoszczędzenie ok. 650 ton emisji CO_2 rocznie.

Architektura obiektu, zaprojektowana przez biuro DWAA Architekci, wymusiła stworzenie kilkuset bezramkowych modułów w technologii szkło-szkło, o zróżnicowanych kształtach. Wykorzystano moduły dachowe, jak i zintegrowane w świetlikach. Zintegrowane urządzenia fotowoltaiczne zamontowane w przeszkleniach dachowych i na dachu peronów pokrywają około 30% całkowitego zapotrzebowania energetycznego dworca komunikacyjnego. Co więcej, moduły dachowe posiadają automatyczną funkcję grzewczą, która zimą bezpiecznie usuwa zalegający śnieg i lód, chroniąc konstrukcję.

Nad tym skomplikowanym organizmem czuwa autorski system EMS (Energy Management System). System ten nie tylko steruje instalacją fotowoltaiczną na ośmiu peronach, ale zarządza automatycznym odśnieżaniem i iluminacją. Skala działania EMS robi wrażenie: posiada on ponad 150 urządzeń, które zasilają danymi około 5000 punktów pomiarowych, oferując wizualizację ponad 100 dashboardów operacyjnych. W przypadku awarii głównego systemu BMS, to właśnie zaawansowany EMS firmy ML System przejmuje rolę systemu nadzorczego.

Bezpieczeństwo ponad wszystko. W inwestycjach kluczowa staje się dziś kwestia bezpieczeństwa, w tym pożarowego. Doniesienia o pożarach tradycyjnych instalacji fotowoltaicznych budzą zrozumiały niepokój deweloperów. Produkty ML System przeszły rygorystyczne badania ogniowe, uzyskując klasyfikację **BROOF(t1)**. Oznacza to całkowitą odporność na działanie ognia zewnętrznego i brak rozprzestrzeniania się ognia. W przeciwieństwie do tradycyjnych paneli dokładanych do poszycia, moduły BIPV są integralną, niepalną częścią materiału budowlanego. Dla architektów to ostateczny argument gwarantujący najwyższe standardy ochrony życia.

Przyszłość budownictwa: Wyzwanie, które staje się szansą. Stoimy przed nieodwracalną zmianą. Standardy ESG stawiane przez fundusze inwestycyjne oraz rosnące koszty nośników energii sprawiają, że klasyczne, nieaktywne materiały budownictwo odchodzą w cień.

Zintegrowana fotowoltaika BIPV stała się inwestycją o wyliczalnym stopniu zwrotu (ROI). Realizacje z Nowego Jorku, Wiednia, Chamonix czy spektakularna Warszawa Zachodnia udowadniają jedno: **polskie firmy technologiczne nie tylko nadążają za globalną transformacją, ale dyktują jej kierunek**.

ML® SYSTEM

YouTube Europerspektywy

Forum Transformacji Gospodarczej Śląska · Kod QR — https://tinyurl.com/srkjep4j

BYD | ICS moto
SEAL U DM-i
SG 786EU

KSSE
Katowicka
Specjalna Strefa
Ekonomiczna
30 lat

Od 30 lat wspólnie inwestujemy w przyszłość!

KATOWICKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA świętuje jubileusz 30-lecia działalności. To 30 lat odwagi przedsiębiorców, decyzji inwestycyjnych i partnerstwa, dzięki którym powstały setki nowoczesnych zakładów, tysiące miejsc pracy oraz miliardowe inwestycje zmieniające oblicze regionu. To właśnie dzięki zaufaniu naszych inwestorów, KSSE dziś należy do grona najlepiej ocenianych stref ekonomicznych w Europie. Zapraszamy WAS – przedsiębiorców – do wspólnego inwestowania w przyszłość!

„30 lat działalności Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej to historia konsekwentnego budowania silnego ekosystemu, który tworzą przedsiębiorcy, samorząd regionalny i lokalny, sektor edukacji i nauki oraz instytucje otoczenia biznesu. Wspólnie stworzyliśmy unikalną przestrzeń sprzyjającą inwestycjom, innowacjom i długofalowemu rozwojowi. Dzisiaj KSSE skupia 860 przedsiębiorstw, które zrealizowały 1170 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 56 mld zł, przyczyniając się do utworzenia ponad 100 tysięcy miejsc pracy. To najlepszy dowód na to, że współpraca, partnerstwo i wzajemne zaufanie przynoszą realne efekty" – podkreśla **dr hab. Rafał Żelazny**, **Prezes Zarządu KSSE**.

– Rozwój gospodarczy jest nierozerwalnie związany z inwestycją w kapitał ludzki. Od wielu lat z powodzeniem realizujemy projekty edukacyjne, które przygotowują młodych ludzi do pracy w nowoczesnym przemyśle. Obecnie jesteśmy zaangażowani w projekt Śląskie Zawodowcy 2, a także autorskie inicjatywy: Klub Innowatora, Techniczna Akademia Przyszłości oraz Automotive StrefAcademy. Inwestycja w ludzi to inwestycja w przyszłość regionu – mówi **Jacek Brzezinka**, **Wiceprezes Zarządu KSSE**.

Pierwsza inwestycja w KSSE miała miejsce w Podstrefie Gliwickiej – zezwolenie nr 1 dla Opel Polska sp. z o.o. w 1996 r. Od tego momentu Gliwice przeszły ogromną metamorfozę. Przez trzy dekady wspólnie stworzyliśmy silny ośrodek przemysłowy i nowoczesne centrum innowacji. Konsekwentnie rozwijamy również województwo opolskie, gdzie działamy na terenie sześciu powiatów. Tworzymy nowoczesne parki przemysłowe m.in. w Ujeździe, Gogolinie i Krapkowicach, a jednocześnie wspieramy rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na pozostałych obszarach. To pokazuje, że sukces KSSE budujemy we współpracy z samorządami i przedsiębiorcami w całym regionie. – **Jacek Bialik**, **Wiceprezes Zarządu KSSE**.

Jednym z filarów sukcesu KSSE pozostaje podstrefa tyska. – Przez lata zrealizowano tutaj wiele strategicznych inwestycji, wśród których znajdują się m.in. Maspex-Tymbark, Rosa czy Nexteer Automotive. To miejsce, które od trzech dekad konsekwentnie buduje swoją pozycję jako silny ośrodek przemysłowy i ważny punkt na inwestycyjnej mapie regionu. – zaznacza **Ewa Lipka**, **Wiceprezes Zarządu KSSE**.

– W Podstrefie sosnowiecko-dąbrowskiej symbolem nowoczesnych inwestycji stały się przedsięwzięcia o światowym znaczeniu. Do największych należą zakłady SK hi-tech battery materials Poland, a najnowszym dużym projektem jest inwestycja LVL Energy o wartości blisko 1,9 mld zł. To potwierdzenie, że region pozostaje atrakcyjnym miejscem dla strategicznych inwestycji. – podkreśla **Tomasz Kamiński**, **Wiceprezes Zarządu KSSE**.

Równie imponującą drogę przeszła podstrefa w Żorach. – Od pierwszych inwestycji w Żorach doszliśmy do realizacji nowoczesnego kompleksu, akceleratora biznesowego – KSSENON, który wyznacza kierunek dalszego rozwoju technologicznego i przemysłowego tej części regionu. – dodaje **Andrzej Zabiegliński**, **Wiceprezes Zarządu KSSE**.

Przed nami kolejne ambitne projekty i nowe możliwości dla przedsiębiorców. Jeśli planujesz inwestycję lub rozwój swojej firmy – skontaktuj się z nami – przeprowadzimy Cię krok po kroku przez proces uzyskania decyzji o wsparciu, dzięki której zyskasz nawet do 60% zwolnienia podatkowego!

WSPÓLNIE INWESTUJEMY W PRZYSZŁOŚĆ!

www.ksse.com.pl

EUROPERSPEKTYWY

Partnerzy Forum Transformacji Gospodarczej Śląska

Województwo Śląskie

Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Śląskiego

BYD

SRK
Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.

KSSE
Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna
30 lat

MOKATE
A Family Business

CATERING Arts

WALCOWNIA CYNKU

WHISKY & SPIRIT HOUSE

Elektromobilność **ma śląski adres**

Transformacja regionu nie jest abstrakcyjnym hasłem z prezentacji, ale procesem, który już dzieje się na naszych oczach. Jednym z najbardziej widocznych obszarów tej zmiany jest nowoczesny transport, który wciąż bywa postrzegany wyłącznie przez pryzmat samochodów elektrycznych. Tymczasem elektromobilność to znacznie szersze zjawisko, które zmienia sposób projektowania, produkcji i użytkowania pojazdów.

Nie tylko samochód, ale cały ekosystem zmian • Elektromobilność jest jednym z największych kierunków zmian, jakie przechodzi obecnie branża motoryzacyjna. Warto jednak podkreślić, że nie polega ona jedynie na zastąpieniu silnika spalinowego napędem elektrycznym. To zmiana obejmująca sposób projektowania i produkcji samochodów, rozwój technologii bateryjnych, cyfrowych systemów zarządzania pojazdami, infrastruktury ładowania oraz sieci serwisowej. To również nowe kompetencje specjalistów, którzy pomagają klientom odnaleźć się w świecie nowoczesnej motoryzacji i świadomie z niej korzystać.

Śląsk wśród liderów zmian • Śląsk od dziesięcioleci budował swoją pozycję w oparciu o przemysł i motoryzację. Dziś te doświadczenia stają się fundamentem kolejnego etapu rozwoju. Rozbudowana infrastruktura, wykwalifikowane kadry i konkurencyjny rynek motoryzacyjny sprawiają, że region jest naturalnym miejscem dla rozwoju nowoczesnych technologii transportowych. Nieprzypadkowo to właśnie tutaj pojawiają się kolejne inwestycje związane z elektromobilnością oraz nowe marki rozwijające swoją działalność w Polsce.

Globalna technologia, lokalne doświadczenie • BYD to dziś jeden z największych na świecie producentów samochodów elektrycznych i hybryd plug-in, obecny w kilkudziesięciu krajach. Swoją pozycję zbudował nie tylko dzięki skali działalności, ale również własnym technologiom i rozwiązaniom z zakresu bezpieczeństwa.

Sama obecność globalnej marki nie wystarczy jednak do rozwoju elektromobilności w regionie. Potrzebni są lokalni partnerzy, którzy zapewniają klientom profesjonalne doradztwo, serwis i wsparcie na każdym etapie użytkowania samochodu.

Na Śląsku tę rolę pełni BYD ICS moto spółka, która wywodzi się od grupy Inter-Car Silesia, firmy z ponad 30-letnim doświadczeniem w branży motoryzacyjnej marek premium. To połączenie globalnego know-how marki BYD z lokalnym doświadczeniem zespołu sprawia, że nowoczesne technologie stają się dostępne i zrozumiałe dla kierowców z regionu.

Transformacja zaczyna się od zaufania • Jednym z największych wyzwań elektromobilności nie jest dziś sama technologia, lecz wiedza. Klienci nadal pytają o bezpieczeństwo baterii, realny zasięg, serwis czy wartość samochodu po kilku latach użytkowania. Odpowiedź na te pytania wymaga nie tylko dobrego produktu, ale przede wszystkim ekspertów, którzy potrafią przełożyć technologię na język codziennych potrzeb kierowców.

Elektromobilność to nie przyszłość, która dopiero nadejdzie, ale zmiana, której już dziś jesteśmy częścią. Naszą rolą jako BYD ICS moto jest nie tylko sprzedaż samochodów, lecz przede wszystkim edukacja klientów i budowanie zaufania do nowych technologii. Dlatego tak ważna jest dla nas obecność na wydarzeniach takich jak Forum Transformacji Gospodarczej Śląska, gdzie możemy rozmawiać o realnych wyzwaniach i kierunkach rozwoju regionu – podkreśla Sławomir Mach Dyrektor Zarządzający BYD ICS moto.

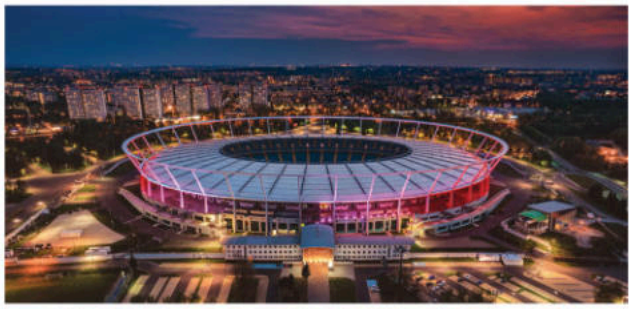
Technologia to dopiero początek • Forum Transformacji Gospodarczej Śląska pokazało, że przyszłość regionu opiera się na współpracy przemysłu, nowych technologii i lokalnego biznesu, a obecność takich partnerów jak BYD ICS moto jest tego praktycznym dowodem. To właśnie na tym poziomie konkretu, a nie w ogólnych hasłach o transformacji, rozstrzyga się dziś, czy elektromobilność zostanie w regionie na dłużej.

Gliwice
BYD ICS Moto Gliwice
ul. Łabędzka 26, 44-121 Gliwice
Godziny otwarcia:
Poniedziałek-piątek 8:00-18:00 • Sobota 8:00-15:00
tel. ICS BYD+48 32 111 11 11
e-mail: ICS BYDbyd@icsmoto.pl

Opole
BYD ICS Moto Opole
Centrum andlowe Karolinka • ul. Wrocławska 152/154, 45-837 Opole
Godziny otwarcia:
Poniedziałek-piątek 9:00-20:00 • Sobota 9:00-20:00
tel. ICS BYD+48 32 111 11 11
e-mail: ICS BYDbyd@icsmoto.pl

Województwo Śląskie – region możliwości

Top 10 w rankingu fDi Intelligence z grupy Financial Times
pn. Europejskie Miasta i Regiony Przyszłości 2024, w kategoriach:
- strategia FDI
- efektywność kosztowa

Liczba mieszkańców
prawie 4,4 mln | 2 miejsce w Polsce

Wskaźnik urbanizacji
76%/ | 1 miejsce w Polsce

Gospodarcze centrum Polski
- 12% PKB Polski
- prawie 6 000 firm zagranicznych
- ponad 530 000 przedsiębiorstw

Międzynarodowy Port Lotniczy KATOWICE w Pyrzowicach
ponad 5,6 mln pasażerów (2023)
prawie 20% cargo w Polsce (2023)

Euroterminal Sławków
stacja końcowa trasy kolejowej z Chin do Europy

Znakomita komunikacja
prawie **400 km** autostrad i dróg krajowych

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna
1 miejsce w Europie (wg rankingu fDi Global Free Zones of the Year 2024)

Województwo Śląskie

BUSINESS inSilesia

invest-in-silesia.pl